

Lytje Pole

ALLE TOERISTISCHE INFORMATIE OVER SCHIERMONNIKOOG

JAARGANG EDITIE

2019 / Zomer

Gratis
uitgave

Ontdek Schiermonnikoog

BENIEUWD WAT U ALLEMAAL
OP ONS EILAND KUNT BELEVEN?

NIET TE MISSEN
DIT KWARTAAL

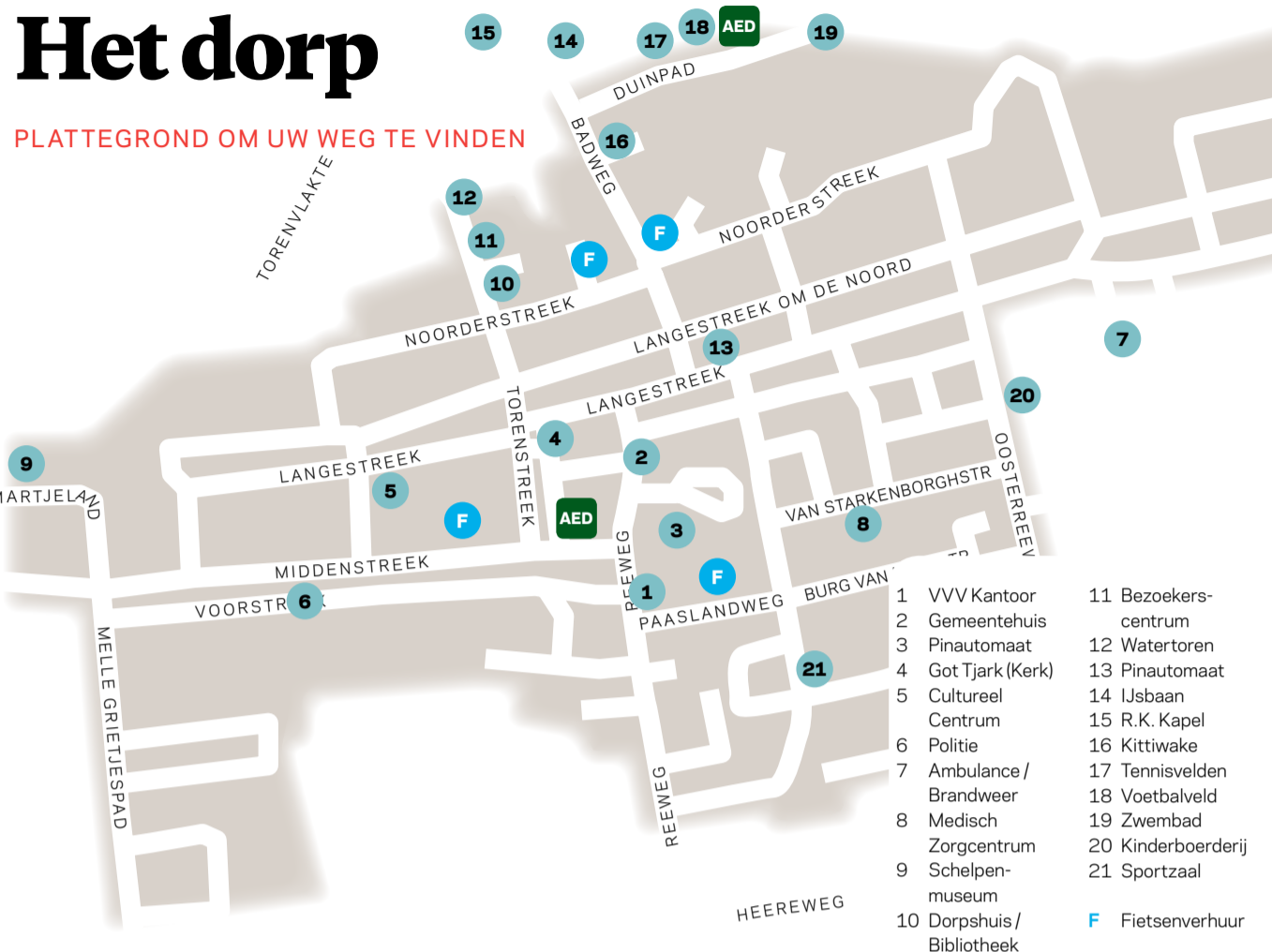
- Schaakeiland
- Winnaar Fotowedstrijd bekend
- Internationaal Kamermuziekfestival
- Zomerexpositie

Het dorp

PLATTEGROND OM UW WEG TE VINDEN

- 1 VVV Kantoor
  - 2 Gemeentehuis
  - 3 Pinautomat
  - 4 Got Tjark (Kerk)
  - 5 Cultureel Centrum
  - 6 Politie
  - 7 Ambulance / Brandweer
  - 8 Medisch Zorgcentrum
  - 9 Schelpenmuseum
  - 10 Dorpshuis / Bibliotheek
  - 11 Bezoekerscentrum
  - 12 Watertoren
  - 13 Pinautomat
  - 14 IJsbaan
  - 15 R.K. Kapel
  - 16 Kittiwake
  - 17 Tennisvelden
  - 18 Voetbalveld
  - 19 Zwembad
  - 20 Kinderboerderij
  - 21 Sportzaal
- F Fietsverhuur

BELANGRIJKE ADRESSEN

Huisarts
Dokter Mw. P.S.C. Kouwenhoven
Van Starckenborghstraat 17
tel. 0519-712400
Maandag t/m vrijdag spreekuur en visites op afspraak. Voor het maken van een afspraak kunt u op maandag t/m vrijdag bellen tussen 08:30-10:00 uur en 14:00-15:30 uur. Vergeet uw zorgpas niet. Voor spoedgevallen is de praktijk ieder moment telefonisch bereikbaar.

Tandarts
Mw. T.C. Robberts
Van Starckenborghstraat 17
tel. 0519-531777 (uitsluitend op afspraak)

Fysiotherapeut
A. v.d. Meulen
Van Starckenborghstraat 17
tel. 0519-531927 (uitsluitend op afspraak)
Telefonisch bereikbaar tussen 12:30-13:00 uur.

Thuiszorg
Het Friese Land
tel. 0900-8864 (€ 0,10 p.m.), www.thfl.nl

Dierenarts
Dierenartsenpraktijk Dokkum
Reddingsweg 38
9166 PD Schiermonnikoog
tel. 0519-292526
Eénmaal per maand aanwezig, uitsluitend op afspraak.

Apotheek
Van Starckenborghstraat 17
tel. 0519-712400
Geopend op maandag t/m vrijdag tussen 08:30-10:00 uur en 14:00-15:30 uur. In het weekend geopend om 12:00 uur. Uitsluitend voor spoed en zonder afspraak.

Politie
Voorstreek 28
tel. 0900-8844

Kustwacht
tel. 088-7974388

COLOFON
Lytje Pole is de gratis informatiekrant van de VVV Schiermonnikoog en verschijnt viermaal per jaar.
29e jaargang, 3e kwartaal 2019
Jaaroplage: 40.000 expl.
Vormgeving: Studio Eke van Mansvelt
Drukkerij: NDC Print, Leeuwarden
Hoofredactie: Jacqueline Mulder
Eindredactie: Henno Hogervorst, VVV Schiermonnikoog
Coverfoto: Gerrit Denekamp
Fotografie: Eric Augusteijn, Thijs van den Berg, Judith Bouma, Romy Dam, Arjen Felix, Jan Holwerda, Henno Hogervorst, Chalanta van Kammen, Yannes Koning, Barbara Massing, Jacqueline Mulder, Foppe Schut, Mieke Thijsseling, Julien Wiemer, Ilya Zonneveld, VVV Schiermonnikoog.
Deelnemers fotowedstrijd: Afke Bruinsma, Yasmina Faid, Suzanne Gielen, Imke Groenier, Nikki Molenaar, Hans Pasman, Frank Robert, Erik de Ruiter, Yvonne van der Voort, Noortje van Zuiddam.
Redactieadres:
VVV Schiermonnikoog
Reeweg 5 / Postbus 13
9166 ZP Schiermonnikoog
tel. 0519-531233
redactie@vvschiermonnikoog.nl

Adverteren
Adverteren in Lytje Pole is voor leden van de VVV Schiermonnikoog mogelijk met korting. Wilt u ook adverteren neem dan contact op met de VVV Schiermonnikoog.
Aanleveren kopij
Heeft u kopij dat geschikt is voor deze krant? Stuur dit dan vóór 21 augustus naar: redactie@vvschiermonnikoog.nl. Vanwege de soms grote aantallen kopij dat de redactie binnen krijgt, kunnen wij plaatsing helaas niet garanderen.
De Nationaal Park Schiermonnikoog pagina's zijn gemaakt door:
Teksten: Cynthia Borrás, Nathan Brinkman, Mia Michels, Marjolein Leenknecht
Foto's: Cynthia Borrás, Bart Sikkema, Rob van Veghel, Francine Venselaar en Natuurmonumenten
De informatie in deze krant is zo nauwkeurig mogelijk overgenomen. De VVV Schiermonnikoog aanvaardt geen enkele aansprakelijkheid voor gevolgen van onjuistheden en onvolkomenheden die eventueel in deze krant vermeld staan.

AED's op het eiland
Het eiland telt negen AED's; draagbare toestellen die middels een elektrische schok het hartritme bij een hartstilstand kunnen herstellen. Een groot aantal eilanders is opgeleid om een AED te bedienen. De AED's bevinden zich bij: Spar Brunekreef, VV De Monnik, restaurant Noderstraun, drink- & eethuis De Berkenplas, strandpaviljoen de Marlijn, de jachthaven, de Brandweerkazerne en op de veerdam. Ook de ambulance en politieauto zijn voorzien van een AED.

Tekenbeet?
Kijk op www.rivm.nl

VVV Schiermonnikoog

Meer actuele informatie over Schiermonnikoog? Laat u informeren aan de balie van het VVV-kantoor. Het VVV-kantoor is geopend op maandag t/m zaterdag van 9.30 tot 17.00 uur.

Reeweg 5
tel. 0519-531233

info@vvschiermonnikoog.nl
www.vvschiermonnikoog.nl
tel. 0519-53 12 33

Bekijk ook:

- www.vvschiermonnikoog.nl/agenda
- Facebook @eilandschiermonnikoog
- Instagram @vvschiermonnikoog
- Check ook de Schier APP!

Lytje Pole Agenda
2019 - Zomer editie

De Lytje Pole Agenda kunt u afhalen bij het VVV-kantoor. Alles wat er op het eiland te beleven valt, staat op datum gerangschikt. Zo weet u in één oogopslag welke activiteiten er tijdens uw verblijf op Schiermonnikoog te doen zijn. De Lytje Pole Agenda verschijnt 10 x per jaar. U kunt uw activiteiten aanmelden via redactie@vvschiermonnikoog.nl.

ING

In het VVV kantoor kunt u ook terecht voor uw post en bankzaken. Het postservice punt is geopend van ma t/m za van 09:30 - 17:00 uur. Het ING servicepunt is geopend van ma t/m vr van 09:30-12:00 uur en van 14:00-17:00 uur.

Mocht u tijdsintensieve handelingen hebben verzoeken we u een afspraak te maken met een van onze medewerkers.

Beter verhuuren?
WIJ HELPEN U GRAAG VERDER.

VVV SCHIERMONNIKOOG

INHOUD

Algemene informatie	2
Welkom	3
Ontdek het eiland	5
Actueel	7
Muziek	9
Evenementen	11
Kinderactiviteiten	13
Sport & Spel	15

Fiets & Wandeleiland	17
Bezoekerscentrum	20
Natuur	21,22
Activiteiten	23
Vrijwilligerscollectief	25
Excursies	27
Kunst	29
Exposities	30

Musea	31
Historie	33
Hulpdiensten	34
Naar het strand	35
Ontspanning	36
Gemeente Schiermonnikoog	37
Kerknieuws	38
Getij	39

WELKOM

Welkom op Schiermonnikoog

Het Friese Waddeneiland Schiermonnikoog is één van de prachtigste en spannendste natuurgebieden van Nederland. Het mag zich dan ook met trots Nationaal Park noemen.

Vrijwel nergens anders zijn er op zo'n kleine oppervlakte zoveel verschillende landschappen te vinden: bossen en duinen vol geurige bloemen,

het oneindige strand, een uitgestrekte kwelder met ongerept uitzicht, en wadplaten vol vogels, véél vogels. Zelfs in het toeristisch hoogseizoen huizen op het vogeleiland Schiermonnikoog nog altijd veel meer vogels dan mensen!

Dé plek

Schiermonnikoog is 20 kilometer lang en 4 kilometer breed, en daar

mee verreweg het kleinst bewoonde Waddeneiland. In de natuur vindt de liefhebber alle rust en ruimte, in het dorp vinden eilander en gast elkaar op de gezellige terrasjes alsmede in de sfeervolle horeca en winkeltjes.

Hoe klein Schiermonnikoog ook is, het biedt grootse mogelijkheden en is dé plek om even helemaal weg te zijn.

Annet van der Meulen is al vele jaren 'onze' fysiotherapeute. Maar Annet is vooral een sociale duizendpoot, want naast haar praktijk is zij actief in de eilander politiek en is ze veel met muziek bezig. Ze zingt bij Steeuwsaun en wat haar daar beweegt, vertelt ze in deze storytelling.

Het vocaal ensemble Steeuwsaun bestaat uit een enthousiaste groep zangers die al bijna 10 jaar muzikaal bezig zijn. Aanvankelijk waren er 8 leden, inmiddels zingen we met 13 mensen, is Joke Borstlap sinds de oprichting achter de piano te vinden en is Wim Bos onze dirigent. Vanaf de oprichting ben ik de voorzitter.

Het repertoire is heel divers, van klassiek naar modern met ongeveer alles daartussenin. Of het nu musical liederen zijn, of muziek van Händel, in de Zweedse taal of die van het eiland: Steeuwsaun zingt het allemaal.

In 2019 zijn er zomeravondconcerten op de dinsdagen 23 juli en

“Fysiotherapeute en duizendpoot”

ANNET VAN DER MEULEN

6 augustus. Daarnaast komt op 20 augustus de Urker Mans Formatie naar het eiland om samen met Steeuwsaun een concert te geven. Dat wordt een geweldige avond want deze professionele zangers zingen schitterend! Via sponsoring proberen we geld in te zamelen om dit concert mogelijk te maken. Ook

uw bijdrage is van harte welkom, neem rustig contact met mij op. Het is belangrijk dat we op het eiland met elkaar én voor elkaar bezig zijn, dat we op deze manier een prachtig stukje muzikale cultuur aanbieden op ons mooie eiland. En daar gaat Steeuwsaun voor!

meubelmakerij lijstwerk maatkasten

Bijna voor alles een oplossing!

André Bolhuis

Kerkpad 1, 9951 EP Winsum (Gn)
werkplaats: Touwslagersbaan 28, 9804 RJ Noordhorn (Gn)
www.andrebolhuis.nl • info@andrebolhuis.nl • 06-49934126

23 volledig ingerichte 2-6 persoons appartementen

- ✓ Gelegen in het centrum van het dorp
- ✓ Voorzien van eigen keuken, douche en toilet
- ✓ Incl. linnengoed, handdoeken en theedoeken
- ✓ Gratis draadloos internet
- ✓ Voor aanbiedingen zie onze website

www.schieronline.nl | info@schieronline.nl | 0519 53 12 72

Lekker lezen op Schiermonnikoog!
Boeken, e-books, tijdschriften, dvd's;

de bieb heeft het allemaal!

Nog niet lid?
Er is al een
abonnement
voor maar
5 euro!

Elders in NL
lid van de bieb?
Dan leent u bij
ons gratis!

🇩🇪 Möchten Sie in
den Ferien lesen?
Leihen Sie Bücher in
der Bibliothek aus!

🇬🇧 Want to read
during your holiday?
Borrow a book or a
magazine at the library!

Bibliotheek Schiermonnikoog Torenstreek 18a

dinsdag	15.00 - 18.00
woensdag	15.00 - 18.00
donderdag	15.00 - 18.00
vrijdag	15.00 - 18.00

WiFi

Van 01-07 t/m 31-08 en tijdens
schoolvakanties Noord en Midden

maandag	15.00 - 18.00
dinsdag	15.00 - 18.00
woensdag	15.00 - 18.00
donderdag	15.00 - 18.00
vrijdag	15.00 - 18.00
zaterdag	10.00 - 12.00

ontdekdebieb.nl

/ontdekdebieb

06 - 15 12 72 02

de Bibliotheek
Noord Fryslân

Proeven
Slapen
Genieten!

www.ambrosijn.nl | 0519-72 02 61

Langestreek 13 - Schiermonnikoog

Restaurant - Lussalon - Hotelsuites

Strandpaviljoen
"De Marlijn"
Schiermonnikoog - demarlijn.com

De meest noordelijke strandlocatie van Nederland;

Voor uw kopje koffie of drankje, borrelhapje of lunch en in het hoogseizoen ook voor uw diner. Daarnaast bieden wij uitgebreide mogelijkheden voor gezelschappen, feestjes, bruiloften e.d.

Standpaviljoen "De Marlijn"
Prins Bernhardweg 2, 9166 SH Schiermonnikoog
tel: 0519-531397 | info@demarlijn.com

www.zetstrabouw.nl

onderhoud - renovatie - verbouw - nieuwbouw - inbraakpreventie

Hoendiep 101 tel: 050-3121369 fax 050-3126434

WAT U NIET MAG MISSEN

De Monnik

Om de eerste bewoners van het eiland te eren, is in 1961 het standbeeld van de Schiere Monnik op het Willemschhof naast het gemeentehuis onthuld. Kunstenaar Martin van Waning maakte dit bronzen beeld.

Vuurtorens (3)

In 1853 zijn op het eiland twee torens geplaatst, in opdracht van Koning Willem III. Met hun stilstaande lichten vormden zij bakens voor het scheepsverkeer. Wanneer de lichten van de twee torens samenvielen, wisten de schippers dat ze tussen de banken door van de Noordzee naar de Waddenzee konden varen. Aan het begin van de 20e eeuw kreeg de rode toren (Noordertoren) mechanisch, ronddraaiend licht, waardoor de witte Zuidertoren (nabij het huidige Bezoekerscentrum) overbodig werd. De witte toren is decennia in gebruik geweest als watertoren. De rode toren is nog steeds 24 uur per dag bemand.

Kerken

Wie met de boot het eiland nadert, ziet behalve de twee vuurtorens ook het torentje van de Got Tjark (Grote kerk) boven de huizen uitsteken. Deze kerk in het dorpscentrum is gebouwd in 1866. Halverwege de Badweg staat de Rooms Katholieke kapel, daterend uit 1915. En aan het einde van de Langestreek staat de voormalig gereformeerde kerk, nu het Cultureel Ontmoetingscentrum (COS).

Vredenhof

Op het Vredenhof - verscholen in het groen aan de Reddingsweg - liggen drenkelingen en oorlogsslachtoffers uit beide Wereldoorlogen, afkomstig uit onder andere Australië, Canada, Frankrijk, Duitsland, Groot-Brittannië en Polen. Een aantal eilanders, waaronder hotelier Sake van der Werff, nam rond 1917 het initiatief tot de bouw van deze begraafplaats.

Bunker Wassermann

Aan de Prins Bernhardweg ligt bunker de Wassermann, een commando- en radarpost uit de Tweede Wereldoorlog als onderdeel van de Atlantikwall.

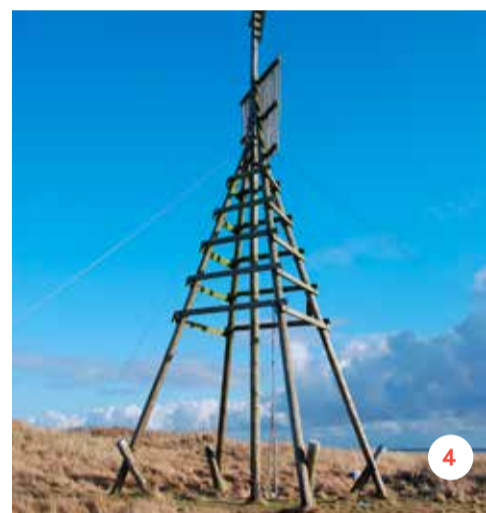
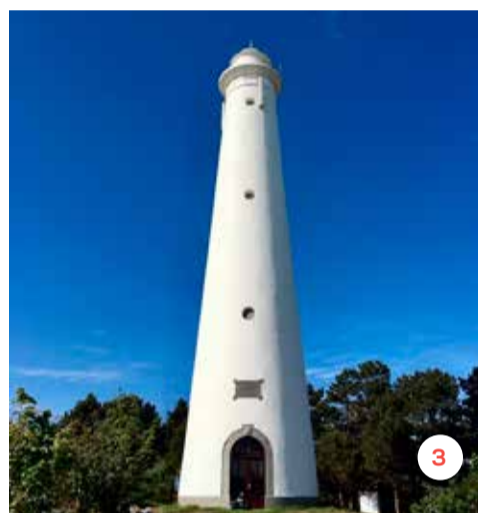
De Wassermann is genoemd naar het radarsysteem dat op Schiermonnikoog nooit gefunctioneerd heeft. Direct na de bouw van de bunker is hier een duin omheen gemaakt; sinds jaren een geweldige uitkijkpost.

Eendenkooi

In 1861, een jaar na het ontstaan van de Banckspolder, creëerde de meest oostelijke boerderij in de polder een eendenkooi. Voorheen werd de kooi als jachtmiddel gebruikt, tegenwoordig geeft boer en kooiker Theun Talsma excursies op de Kooiplaats.

Westerplas

De westkant van het eiland was oorspronkelijk ook kwelder, tot het in 1962 van de Waddenzee werd afgesloten. Het zoetwatermeer dat ontstond is een heus vogelparadijs geworden, goed te bezichtigen vanuit de vogelkijkhut.

Jachthaven (2)

In 1927 werd de eerste aanlegsteiger aangelegd, aan de zuidkant van het eiland. Voorheen ging de postboot op het wad voor anker en werd alles en iedereen per paard en wagen van en naar de boot gebracht. In 1962 werd de huidige aanlegsteiger in gebruik genomen, en kreeg de oude haven de functie van jachthaven. De jachthaven is gemiddeld 1,50 m diep en biedt plaats aan ongeveer 120 schepen.

Walviskaak (1)

De walviskaken in het dorpscentrum herinneren aan de walvisvaart, waarbij meerdere eilanders in de na-oorlogse jaren betrokken waren. Eilander Klaas Visser is zelfs jaren kapitein van de Willem Barendsz geweest, het moederschip van vele expedities. In 1950 nam hij na één van zijn laatste reizen de onderkaak van een 32-meter lange blauwe vinvis mee naar huis, geschoten in de Zuidelijke IJszee. Deze kaken staan nu in het dorpscentrum, voor galerie Ogygia, waar vroeger de zeevaartschool gevestigd was.

Bakens (4)

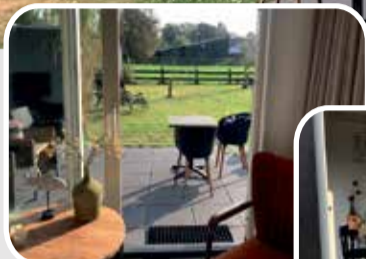
Op de kwelder, aan de oostkant van het eiland, staan twee bakens: de Kobbeduinen en het Willemsduin. Vroeger werden op deze bakens en op de westpunt van het eiland vuurpotten gestookt, om de zeevarenden de weg te wijzen. Verhalen gaan dat eilanders expres ook vuurtjes op het strand stookten zodat schepen (roofgoed) op de banken liepen.

*Fier, heel fier fan't drokke livven,
Mooi de gotte see ferbeewwn,
Lei in plak, dat us so nooi is,
Dat is us gebeurtegreewwn.
Tichtby wer de brauning klond're,
Op'e banken feur de waal,
Heersden wy de aiste klanken,
Fan us meuje memmetaal.
Heersden wy de aiste klanken,
Fan us meuje memmetaal.*

Ver, heel ver van het drukke leven
Met de grote zee verbonden
Ligt een plek, die ons zo dierbaar is
Dat is onze geboortegrond.
Dicht bij de klotsende branding
Op de banken voor de wal
Horen wij de eerste klanken
Van onze mooie moedertaal.

HET EILANDER VOLKSLIED

Huisje Lente op Schiermonnikoog

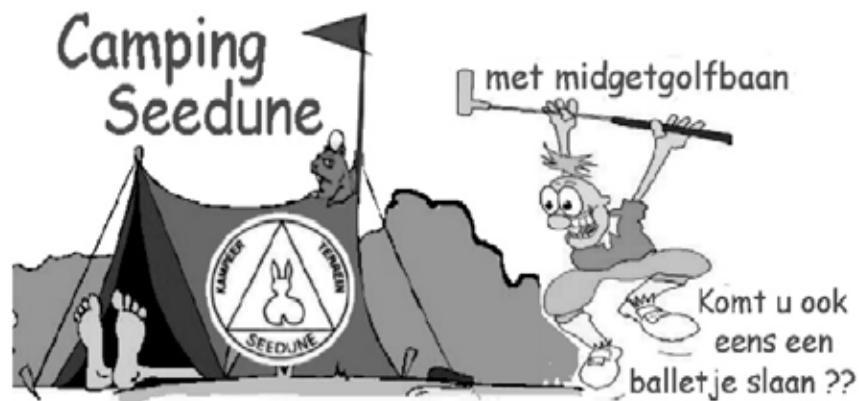

VEEL PRIVACY
TUIN OP
HET ZUIDEN

Sfeervol vakantiehuisje te huur

Huisje Lente is een gezellig ingericht vakantiehuisje voor 2 personen. Vrijstaand, met grote tuin en rustig gelegen aan de rand van het oude dorp. Het gezellige centrum van Schiermonnikoog is om de hoek. In een kwartiertje lopen bent u al in de duinen, het strand en de zee. Heerlijk uitwaaien. Boek nu, voor meer informatie of reserveringen:

www.lente.nl 06 151 55 902 mail:info@lente.nl

waar u gezelligheid, rust en ruimte midden in de natuur kunt vinden.
Seeduneweg 1, 9166 RX Schiermonnikoog 0519-531398 WWW.SEEDUNE.NL

Onder Zeil | Bed & Breakfast |
Nautische lifestyle & watersportaccessoires

Weer verkrijgbaar:

Wijs met de Waddenzee-sweaters en t-shirts van de Waddenvereniging !!

Kleding van Fisherman out of Ireland, Holebrook of Sweden, Irelands Eye, St. James en Blue Loop Originals. Nautische cadeau's en klein assortiment watersportartikelen. KNRM artikelen. **KNRM**

Waddenvereniging

Kom ook eens logeren in de B&B !

Reeweg 8 Schiermonnikoog 0519 720530 info@onderzeil-schiermonnikoog.nl
www.onderzeil-schiermonnikoog.nl

24/7 watertaxi from and to the island

24/7 WATERTAXI

Free parking at Lauwersoog
Max. 12 passengers

Call us at +31 (0)519 349133 | follow us at twitter @wadden_taxi
FB Watertaxi naar Schiermonnikoog | www.bms-bv.com

STREEK 56

drogisterij & kinderkleding
maat 56 t/m 176

LANGESTREEK 56 | 9166 LD SCHIERMONNIKOOG | 0519 531962 | WWW.STREEK56.NL

TOX
BAR eten
drinken
dansen

Elke dag een feestje!

www.toxbar.nl | facebook.com/toxbar | 0519-53 13 73

SCHIERMONNIKOOG

De foto op de voorpagina van deze krant is de winnende foto van de wedstrijd die het VVV eerder dit jaar uitschreef met als thema: Actie(f) op Us Lytje Pole.

Er kwamen ruim 250 foto's binnen! De keuze was enorm. Springende kinderen, rennende mensen, paarden op het strand, uitgelaten honden, boomklimmers, fietsers, wandelaars, kites en ga maar door. Actie genoeg! De 10 winnende foto's hebben een plekje in een expositie gewonnen in StrandResort Schier. Deze foto's zijn afgedrukt op karton. Scherpe afdrukken op een duurzaam product, het is namelijk 100% biologisch afbreekbaar. De expositie heeft inmiddels plaats gevonden, waar de foto's daarna komen te hangen is nog niet helemaal zeker, maar er wordt zeker een mooie plek voor gezocht.

Hoofdprijswinnaar Gerrit Denekamp was erg verheugd toen hij hoorde dat de jury 'zijn' foto als de winnende had uitgekozen. De foto is gemaakt door zijn zoon Alex terwijl Gerrit zelf in de Buggy zit. Met de foto 'Buggyen op het strand, het spat ervan af!' hebben zij een verblijf voor 2 nachten op het eiland gewonnen inclusief bootkaarten en huurfietsen. Gerrit vertelde dat de foto al in 2013 is gemaakt en dat ze een half uur bezig zijn geweest om de foto zo te krijgen zoals die uiteindelijk is geworden. Het

Winnaars fotowedstrijd bekend

gezin Denekamp viert al sinds 2001 iedere zomer hun vakantie op Schiermonnikoog en kampeert dan op Camping Seedune. Gerrit is tijdens zijn vakanties dagelijks op het strand te vinden met de buggy of met 1-lijnsvliegers. Hij vindt het strand van Schiermonnikoog een

geweldig strand om lekker actief te zijn. Daar geven wij hem geen ongelijk in! Gerrit en Alex willen hun prijs graag in de winter verzilveren op Schiermonnikoog. De foto's van de overige inzenders zul je zo af en toe ook tegenkomen elders in deze krant en op de diverse an-

dere uitingen van het VVV. Benieuwd naar de top-10?

Op www.vvvschiermonnikoog.nl kun je ze bewonderen.

De foto bij dit artikel -Vliegende hond- is van Imke Groenier.

Op Schiermonnikoog gebeurt iets moois

De zeven melkveehouders van het eiland werken op een unieke manier samen aan een omvangrijk biodiversiteitsproject.

Om de natuur op het eiland rijk en biodivers te houden, nemen zij het voortouw in een aantal natuur bevorderende maatregelen, met als meest opvallende keuze een vrijwillige teruggang in het aantal koeien met maar liefst 30%! Minder koeien op het eiland betekent minder stikstof en zo wordt er gewerkt aan een meer biodiversere en bloemenrijke omgeving om Schiermonnikoog ook in de toekomst een ideale leefomgeving te laten zijn voor onze geliefde weidevogels. De inkrimping van het aantal koeien op het eiland heeft als gevolg dat de boeren minder inkomsten hebben. Om met minder melkproductie

tóch boer te kunnen blijven, wordt er hard gewerkt aan de plannen voor een eigen kaas van de Schiermonnikogermelk. De unieke bodemsamenstelling op het eiland zorgt voor een zacht-zilte, iets kruidige melk: het ideale ingrediënt voor Schiermonnikogermelk. Geduld is een schone zaak want het maken en rijpen van kaas heeft veel tijd nodig. De verwachting is dat de kaas medio 2020 in de schappen ligt. Volgend jaar kan je dus genieten van een ontzettend lekkere kaas die uit liefde voor de Schiermonnikogernatuur is ontstaan. In de tussentijd dat de kazen op de plank liggen te rijpen, werken de melkveehouders verder aan hun plannen voor een natuurlijk Schiermonnikoog, voor nu en in de toekomst! In dit unieke biodiversiteitsproject wordt samengewerkt met onder andere het Ministerie van LNV, Natuurmonumenten, Gemeente Schiermonnikoog, Provincie Fryslân, Rabobank en FrieslandCampina.

Schiermonnikoog heeft haar eigen postzegel

Met alle aandacht voor natuur en architectuur. De bekende postzegelserie Mooi Nederland staat in 2019 in het teken van de Nederlandse Waddeneilanden. Eerder dit jaar verschenen al postzegels over Texel, Vlieland, Terschelling en Ameland.

Tegelijk met de postzegels over Schiermonnikoog bracht PostNL een verzamelmelvel uit over alle 5 de eilanden. De nieuwe serie dit jaar over de Nederlandse Waddeneilanden werd ontworpen door Birza Design uit Deventer. Herkenbare beelden van Schiermonnikoog in het ontwerp van Mooi Nederland 2019 met de eilandvorm in de hoofdrol.

Op de postzegels staan herkenbare beelden van het eiland: de huidige vuurtoren (Noordertoren), de voormalige vuurtoren (Zuidertoren), de onderkaak van een blauwe vinvis en het standbeeld van de Schiere Monnik, beide in het dorpscentrum. In het ontwerp keert de typische vorm van het eiland ook op andere manieren terug. Zo is het lettertype van de bijschriften een zogeheten kistletter, opgebouwd uit

elementen die los van elkaar staan. De postzegels zijn onder andere verkrijgbaar bij het PostNL agentschap in het VVV-kantoor.

Hotel van der Werff ANNO 1726

Eerste en oudste hotel ter plaatse

Origineel interieur

Sfeervolle ouderwetse gelagkamer

Reeweg 2 9166PX Schiermonnikoog 0519531203

hotelvanderwerff.nl

Open Atelier KunstFaam

Bij open atelier KunstFaam maken en verkopen we kunst, bieden we handgemaakte producten van andere makers aan en geven we workshops. Voor de creatievelingen, die liever zelf aan de slag gaan, zijn er bij KunstFaam ook diverse schilders- en tekenmaterialen te verkrijgen.

Kunstfaam

Badweg5 - www.kunstfaam.nl - 0615377415

WIJN OP 'T OOG

WORKSHOP & PROEVERIJ

IEDERE DINSDAG tijd 20.30-22.30u

LOCATIE: Kleur aan Zee, Langestreek 15, Schiermonnikoog

Iedere dinsdagavond geeft Sommelier Eelke van der Heide een informele workshop en neemt je mee in de wereld van wijn. Deze heerlijke én leerzame wijnworkshop met het proeven van diverse wijnen met wijn-spijs-combinaties wil je niet missen. Het is een leuke, gezellige en slimme manier om meer over wijn te leren.

Aanmeldingen of informatie:

- www.vvvschiermonnikoog.nl
- www.wijnophetoog.nl

Een workshop of proeverij met je eigen gezelschap?

Informeer gerust naar de mogelijkheden voor een proeverij op maat en/of op locatie!

De Ware Jakob

Gezellig uit eten op Schiermonnikoog.
Laat u verrassen door onze gevarieerde keuken.

Langestreek 46
9166 LD Schiermonnikoog

0519 - 531687
dewarejakob.nl

“CULINAIR GENIETEN”

Om de Noord
HOTEL BRASSERIE
SCHIERMONNIKOOG

Langestreek 66
9166 LE Schiermonnikoog
0519-700200
Info@hotelomdenoord.nl
Www.hotelomdenoord.nl

eten, drinken & genieten...

Noderstraun

Dineren en lunchen met uitzicht op zee...

Tevens verhuur luxe appartementen

Badweg 32 | 0519- 531940 | www.restaurantnoderstraun.nl | info@restaurantnoderstraun.nl

20 & 21 JULI

Schiersongfestival

Annette Vogel heeft ook dit jaar een bijzondere reeks muzikanten weten te verzamelen die op alweer het 6e Schiersongfestival hun liedjes ten gehore zullen gaan brengen. De eerste avond zal dit zijn op Camping Seedune en de tweede avond bij Strandpaviljoen Paal 3. Het festival heeft als doel om voor diverse onbekende songwriters en dichters een natuurlijk podium te creëren dat past op het eiland Schiermonnikoog. Zomaar wat namen die je tegen kunt komen. Jesje de Schepper: tijdens haar optreden brengt Jesje haar liedjes in hun meest pure vorm, solo met piano en gitaar. Kerwin Pauptit: vooral licht poëtische teksten, krachtige zang en bijzonder gitaarspel kenmerken Kerwin de laatste jaren. Annika de Haan: een songwriter in de dop! Annika heeft een mooi repertoire met covers van Sheeran, Mendes en dat wat allemaal lekker in het gehoor ligt. Ook vormt Annika tijdens dit festival een meidentrio samen met Rachel de Haan en Valerie Dibbets. Mark Werkman: hij beschrijft zichzelf als volgt. "Qua stijl ben ik inmiddels ietwat meer de roots-kant opgeschoven. Maar wel met een eigen stijl: mijn zang,

de dynamiek van de liedjes en de authenticiteit: altijd open en eerlijk." Simon van Genderen: zijn muziek is beïnvloed door Bear's Den, Bon Iver, Jeff Buckley, Milow, Damien Rice en Tamino. Ten Strings Shuffle: akoestisch duo bestaande uit Dzuana Bakker en Jaap Cohen. Zij spelen country-folk en blues-rock, eigen nummers en covers van o.a. Janis Joplin, Kris Kristofferson en Jefferson Airplane. Calixte: singer-songwriter die 7 jaar geleden besloot de gitaar zelf ter hand te nemen en solo op het podium te gaan staan. Calixte maakt met zijn warme stem elk optreden tot een luisterfeest. Martijn van Spankeren: Martijn wist al op zijn achtste dat het 'Rock en Roll' moest zijn. Deze gitarist uit Amsterdam componeert, improviseert, zingt en geeft les. Net als vorig jaar is ook dichter Meander, ofwel Folkert Buijter, weer te gast. Folkert is een irrationele, existentialistische schrijver die zijn intieme gedichten over het eiland komt vertolken. Tot slot klimt het brein achter dit festival, Annette Vogel uiteraard ook met haar gitaar op het podium, samen met Mario Kaspers op de bas.

JULI & AUGUSTUS

Shantymatinee Gin See to Heich

Welbekend bij onze vaste gasten van het eiland zijn de optredens in het Beukennotje op de woensdagavonden in juli en augustus. Een deel van het koor geeft na afloop, zo rond de klok van 23:00 uur, nog een toetje in Hotel van der Werff. Schrik dus niet wanneer je een matroos, zeerover of kapitein bovenop het biljart uit volle borst ziet zingen. Kom binnen en zing vooral heel hard mee!

**Kijk voor nóg
meer muziek
deze zomer op:**

www.vvvschiermonnikoog.nl

21 JULI | 18 AUGUSTUS | 15 SEPTEMBER

Jazz Om de Noord

Iedere 3e zondag van de maand is er muziek in Hotel Brasserie Om de Noord. In juli verzorgen leerlingen van het Artez en CodArts Conservatorium dit jaar wederom het tuinconcert in de overtuin van Om de Noord. Traditionele Jazz standards: Jazz en Blues in een swingend jasje onder de noemer 'Jazz & Friends'. Topchef Reitse Spanninga bereidt in augustus een Cajun lunch op de BBQ terwijl de Dixiemates uit Bergen

op Zoom het geheel muzikaal omlisten. Lange tafels en mooie verhalen onder de oude kersenboom in de overtuin. Daar wil je bij zijn! In september speelt Mabassa Afro Braziliaanse Jazz. Portugese teksten over verliefdheid en de mooie dingen in het leven op een ritme waarbij het moeilijk stil zitten is. Het ensemble staat onder leiding van Breno Viricimo. Vanaf oktober start de 6e Kamermuziekreeks met NNO Ensembles.

JULI & AUGUSTUS

JELLYFISH ON THE FLOW

Welkom deze zomer bij onze mini zomerconcertreeks. In de maanden juli en augustus laten wij ook dit jaar veel nieuwe, jonge talenten, tezamen met professionele muzikanten en/of bekende namen, kleine afwisselende concertjes verzorgen op de diverse terrassen van Schiermonnikoog. Elke week zijn er twee of drie artiesten die samen spelen. Het zijn diverse genres die per concert voorbijkomen en waarmee we proberen elke doelgroep wat aan te bieden. We kondigen de locatie en tijd steeds kort van tevoren aan op Facebook. Check 'Jellyfish in Concert' om het niet te missen.

NIEUW! Wij willen het daarnaast voor iedereen mogelijk maken om van onze artiesten te genieten. De Jellyfish artiesten zijn tijdens hun verblijf op het eiland nu ook te boeken voor vrijwel elke gelegenheid zoals bijvoorbeeld tuinfestjes, bruiloften, een bijzonder cadeau voor een geliefde, als aanvulling van een bestaand evenement etc.

Jellyfish, opgericht door Basja Chanski, is ontstaan op Schiermonnikoog, waar in 2013 de eerste grote editie plaatsvond. Met de medewerking van vele eilanders en aan het eiland gerelateerde mensen en organisaties is Jellyfish uitgegroeid tot een succesvol concept dat ook aan land (nationaal en internationaal) in allerlei formaties,

veel geboekt wordt. De liedjes worden gebracht door nationaal en soms ook internationaal bekende professionele artiesten, in samenwerking met nieuw talent. Zij zingen zowel eigen werk als covers. De artiesten komen speciaal voor de Jellyfish concerten samen. Het publiek is getuige van deze uitzonderlijke muzikale samenkomst en de geweldige energie die deze formule met zich meebrengt. Samen met het publiek ontstaat er een intieme, bruisende belevenis die iedereen nog lang bij zal blijven!

Paardrijden op Schiermonnikoog

Ontdek Schiermonnikoog per huifkar of vanaf een paardenrug

Wij bieden aan:
Strandritten
Bosritten
Huifkartochten
Wandelpony's
Ponykampen

Stal Florida
Mts Holwerda-van der Bijl
Reddingsweg 38
9166 PD Schiermonnikoog

Telefoon: 06 41 91 87 02
Email: stalflorida@gmail.com

www.paardrijdenopschiermonnikoog.nl

www.harthoornhuifkarren.nl

Hellema notaris

Dokkum | Ameland | Schiermonnikoog

Hogepol 18, 9101 LZ Dokkum
Tel: 0519 29 49 15
info@hellemanotaris.nl
www.hellemanotaris.nl

Dokkum

Ameland

Schiermonnikoog

De notaris voor Noord Oost Friesland

Drink- & Eethuis,
met snack- & ijskiosk,
groot en beschut zonneterras,
goed zwemwater en speelstrand

drink & eethuis de Berkenplas

Prins Bernhardweg 1
Schiermonnikoog

tel. 0519 531570
www.schiermonnikoog-horeca.nl

ook voor groeps catering hét adres!

Schiermonnikoogse Vlooienkruid

Sinds kort is dit het nieuwe eilander streekproduct. Dit kruid groeit op de kwelders en brakke gronden aan de kuststroken. Het is echter een beschermde plant, en staat op de zgn. Rode lijst.

Door de huidige eigen kweek en verbouw is er nu de mogelijkheid om dit kruid van eigen oogst te vermarkten. Vlooienkruid is al eeuwen bekend bij de Schiersche Zee en Walvisvaarders, als middel tegen mot en ongedierte in hun zeemanskisten.

Als Eilander kinderen aan de wal gingen studeren, kregen ze van thuis een bosje vlooienkruid mee, om die bij het gastgezin in het stromatras te stoppen, dan kwamen ze tenminste niet onder de vlooiën thuis.

In de literatuur wordt ook de insectenwerende werking aangeprezen. Het puur natuur product wordt verkocht als anti vlieg/mug weermiddel, als cadeautje, of als een speciaal eilander herinnering. De naamsbekendheid van **Schiermonnikoogse vlooienkruid** evenaart hiermee de andere eilanden producten, als Texelsewol en Cranberries van Terschelling. Dit product is het hele jaar te verkrijgen bij:

Kantoor van het
V.V.V. Reeweg 5
Schiermonnikoog.
Drogisterij Kolstein.
Langestreek 56
Schiermonnikoog
Of www.schiermonnikoogshop.nl

Waddenvereniging

Een beetje verliefd...

...op de Wadden.

Vlinders in je buik zodra je de boot afstapt. Groeiende liefde bij elk nieuw paadje dat je ontdekt, bij elke schelp die je vindt en elke keer dat je tot je enkels in het slik staat. De tijd lijkt te verdwijnen...

Wil je dit gevoel voor altijd vasthouden?

Ga dan vandaag nog naar ikbenopdewadden.nl
en zeg 'Ja, ik wil!' tegen de Wadden!

8 JULI

Theater in de Kelder

In de werkplaats van KunstFaam aan de Badweg speelt Fuad Hassen zijn eerste try-out van zijn nieuwe voorstelling 'Remmende Voorsprong'. Met zijn innemende persoonlijkheid, gulle lach en laid-back comedystijl veroverde Fuad Hassen al vele harten. Fuad is een man van kleine zaken, die hij vervolgens op onnavolgbare wijze opblaast en uitspeelt. Futiliteiten zijn aan Fuad welbested. Wat als iets net anders was verlopen, zou de wereld dan anders zijn geweest? Zijn die kleinste gebeurtenissen of uitvindingen dus tóch belangrijk? En zijn het dan nog wel kleine dingen? Typische Fuad-hersenspinsels! Fuad was te zien in het BNN-programma 'Rare Jongens' op NPO3 en in 2019 op RTL 4 bij zijn wekelijkse item bij 'Is er een dokter in de zaal'.

26 T/M 29 AUGUSTUS

Avond4daagse

De Avond4daagse komt met iedere stap dichterbij! Wil jij samen met je familie, vrienden, eilanders en niet eilanders Schiermonnikoog op een nieuwe manier ontdekken? Dat kan! Dit jaar organiseren wij weer een avond4daagse. Vier avonden starten we om 18.00 vanaf het schoolplein van basisschool Yn de Mande en lopen elke avond een andere route van 5km door de streken en natuur van Schiermonnikoog. De routes zijn toegankelijk voor rolstoelen.

9 & 10 JULI

Ringrijden & Concours Hippique

Op dinsdag 9 juli rond 19:45 uur is de Langestreek ter hoogte van De4dames afgezet en kun je langs de kant verschillende ruiters, jong en oud, gezeten op het paard of vanaf een aanspanning, voorzichtig aanmoedigen. Zij zullen in uiterste concentratie proberen hun lans in de ringen te steken. Woensdag staat de hele dag in het teken van het Concours Hippique. Op het terrein naast de brandweerkazerne aan de Knuppeldam zijn er klassieke en progressieve springrubrieken, tuigpaarden met Fries ras voor de sjees. Daarnaast staat er een eilander show op het programma. Een spektakel dat je niet mag missen en waar niet alleen de prestaties maar ook de gezelligheid en gemoedelijke sfeer centraal staan.

28 SEPTEMBER T/M 3 OKTOBER

Kamermuziekfestival, meer dan muziek alleen!

Het Internationaal Kamermuziekfestival Schiermonnikoog is een zesdaags festival dat muziek combineert met de natuur. Daarnaast biedt het festival masterclasses, muziekdocumentaires, lezingen en natuurexcursies. Meer dan zestig nationale en internationale musici komen jaarlijks in deze periode naar het eiland om hier in alle rust concerten te geven. Op Schiermonnikoog zijn veel meer vogels dan mensen. Misschien wel het drukst is het in het najaar, als het kamermuziekfestival plaatsvindt. Wanneer muzikliefhebbers zich door

29 JULI T/M 1 AUGUSTUS

Open Tennis Toernooi

Tennisvereniging De Hinneleup organiseert het Open Tennis Toernooi op de Kushion Court-banen aan het Duinpad. In de ochtend en vanaf 16:00 uur worden de wedstrijden gespeeld zodat er nog tijd overblijft voor andere activiteiten. De wedstrijden worden gespeeld in diverse categorieën zoals dames en heren, enkel en dubbel. Op de middag van dinsdag 30 juli wordt een ouder-kind toernooi gespeeld.

1 AUGUSTUS

Boskalis Beach Cleanup Tour

De hele Noordzeekust wordt schoongemaakt, van Cadzand tot aan Schiermonnikoog. De Beach Cleanup Tour vindt plaats van 1 t/m 15 augustus, waarbij er per dag twee etappes gelopen worden: één etappe in het zuiden en één etappe in het noorden van het land. Op 1 augustus start er een team in Cadzand en een team op Schiermonnikoog. Op 15 augustus eindigen de twee etappes allebei in Zandvoort. Op Schiermonnikoog is de start en finish bij Strandpaviljoen de Marlijn. Per dag maken we gemiddeld 8 kilometer strand schoon. Houd je van een fysieke uitdaging, wil je graag samen met vele anderen een unieke prestatie neerzetten en heb je zin in een gezellige dag op het strand? Kijk dan op www.vvvschiermonnikoog.nl voor meer informatie.

28 SEPTEMBER

Maria by Callas

Deze documentaire, te zien in het Dorpshuis, vertelt het levensverhaal van de bekende Amerikaans-Griekse operazangeres Maria Callas aan de hand van nooit eerder vertoonde beelden. Deze documentaire is onderdeel van het Internationaal Kamermuziekfestival. Veertig jaar geleden stierf in haar Parijse appartement de operalegende Maria Callas, sterk vermagerd en alleen. Na de dood van de grillige diva bleef de nieuwsgierigheid naar de mens achter de publieke persoonlijkheid bestaan. Modefotograaf Tom Volf sprak uitvoerig met Callas' vrienden - onder wie dirigent Georges Prêtre en haar beste vriendin Nadia Stancioff - en brengt onbekende foto's, brieven, Home Movies en 'behind the scenes'-opnamen bij elkaar.

de streken reppen naar een concert of masterclass, of even uitwaaien op het strand, bevinden ze zich, vaak zonder te weten, middenin een dramatisch vogelspektakel. Een spektakel dat zich afspeelt in een weergaloos, steeds veranderend decor. Het Internationaal Kamermuziekfestival staat dit jaar in teken van dit vogelspektakel! Kijk alvast online naar weer een fantastisch, creatief, informatief en zorgvuldig samengesteld programma en boek tijdig kaarten en een accommodatie. www.vvvschiermonnikoog.nl

Wij brengen (en halen) uw fietsen bij uw vakantieadres

Zo ontspannen moet vakantie zijn

Reserveer je fietsen gemakkelijk online

Beleef Schiermonnikoog op je eigen manier

Fietsverhuur Schiermonnikoog

www.fietsenopschiermonnikoog.nl

Middenstreek 10 & Badweg 6 Schiermonnikoog 0519 531 104 / 06 23 35 46 18

fijn op vakantie

Fijn op Vakantie, uw verhuurpartner op Schiermonnikoog

Vakantiehuis verhuren?

- ✓ Boeken uit Nederland en Duitsland
- ✓ Geschikt voor mobiel boeken
- ✓ Eigen verhuurkalender

www.fijnopvakantie.nl/verhuren +31(0)88 900 1555

INSTALLATIE:
GAS, WATER, ELEKTRA,
SANITAIR & KOELTECHNIEK
LOODGIETERSWERK
DAKBEDEKKING

VERKOOP:
* Wasmachines
* Koelkasten
* Radio & TV
* Gastoestellen
* Sanitair
* Enzovoort

installatiebedrijf

VLASMA & ZN

Langestreek 86 - Schiermonnikoog

Telefoon 05195-31345 - Fax 05195-31658

Schierfiets

Kom fietsen op Schiermonnikoog de mooiste plek van Nederland.
U kunt gemakkelijk bij ons reserveren via de website.
Fietsen worden op verzoek afgeleverd op uw vakantieadres.

U vindt ons naast de Schiermonnikogervishandel aan de Noorderstreek.

Schierfiets. Noorderstreek 32, 9166 NR Schiermonnikoog,
tel. 0519 531700 b.g.g. 0519 531636, email. info@schierfiets.nl
alle dagen geopend van 9:00 tot 18:00
voor meer informatie kijk op www.schierfiets.nl

TEAM- FAMILIE- EN GROEPSUITJES

vliegers - boogschieten - blokarten - strandgolf - bodyboarden - kanovaren &

ARRANGEMENTEN

ZOMERPROGRAMMA

WWW.REACTIEF-BUITENSPORT.NL

op het Noordzeestrand van Schiermonnikoog
overgang Westerhofpad naar het strand

reactief@dds.nl

06 30565423

SCHELPEMUSEUM PAAL 14

Thijs & Annelies de Boer, Martjeland 14, tel.nr. 0519-531663
www.schelpenmuseum.nl; tw.deboer@knid.nl

Schelpen en zeebeesten van Schiermonnikoog, maar ook wrakhout, barnsteen en meer dan 1500 soorten schelpen uit andere landen.
Alles is zelf gevonden; niets is gekocht of gekregen.

In principe elke dag open van 14.00 tot 17.00 uur en van 20.00 tot 22.00 uur
(zie bord bij het museum). Toegang € 2 p.p.; tot 12 jaar € 1 p.p. Groepen kunnen in overleg ook op andere tijden het museum bezoeken. Kaartje is uw gehele vakantie geldig!

Tevens verzorgen wij excursies via het VVV-kantoor

Hoek Badweg - Langestreek

Woonaccessoires

Lifestyle

Kadoartikelen

t-wente.nl

KINDERACTIVITEITEN

Het eerste Schaak-eiland ter wereld!

En tot op de dag van vandaag ook nog steeds het enige schaak-eiland ter wereld! Heb jij al je schaakdiploma of ben je nog misschien aan het overwegen om je op de 'schaakmat' te begeven? In de Willemshof staan twee schaaktafels waar je je hersenen kunt laten kraken tijdens een potje schaak. Ook op het schoolplein van basisschool Yn de Mande is een openbare schaaktafel geplaatst. Neem je eigen schaakstenen mee en daag je vader, moeder, opa, oma, broer, zus of zomaar een voorbijganger uit voor een potje schaak. En wie weet raak je wel zo verslaafd dat je na je vakantie op schaakles gaat. Houd je dan ook de Lytje Willems Grand Prix Jeugdschaaktoernooien goed in de gaten? Deze vinden meestal plaats in november. Mooie gelegenheid om tegen je ouders te zeggen dat je in de winter weer terug wilt naar Schiermonnikoog! De kinderen van de basisschool Yn de Mande zijn alvast begonnen met schaakles!

Jutters Fa(a)m(ke)

Ben je tussen de 6 en 12 jaar? Kom dan iedere zaterdag naar het KunstFaam-Lab naar de enige echte KunstFaam van Schiermonnikoog. KunstFaam ('Faam' is vrouw in het Fries) Klasiena Soepboer, is docent beeldende kunst en vormgeving, opgeleid aan de academie Minerva. Daarnaast is zij autonoom kunstenaar opgeleid aan de Gerrit Rietveld Academie. Je kunt hier knutselen met gejut materiaal. Denk bijvoorbeeld aan Oer en Stoer van gejutte materialen. Een 'Robinson immuniteitsketting' maken? Of misschien een mooi 3D-schilderij? Alles kan in het KunstFaam-Lab!

Meer informatie: www.kunstfaam.nl

Dier- en Speelweide Witte Winde

Hier kom je om lekker buiten te spelen. Dat kan op vele manieren. Je kunt alleen komen en spelen met de kinderen die er zijn of je komt met je vrienden of familie. Witte Winde heeft een grote variatie aan speeltoestellen, van een wipkip en draaimolen voor de allerkleinsten tot een kabelbaan voor de stoere binken. In de Witte Winde zijn ook dieren die je op schoot mag hebben, in de zomer kun je ezel rijden, knuffelen met de geiten, onder begeleiding de varkens en toekomstige herten aaien. Verder hebben we Soay schapen, knaagdieren, Brahma kippen, 1 haan en twee hennen. Er loopt een kleine kudde hindo's op onze hertenweide. Let op: de dieren mogen in verband met kans op voernijd niet gevoerd worden. Zie hiervoor ook de huisregels die je op het gebouw kunt vinden.

Kittiwake Kinderdisco

Het jeugd- & jongerenwerk van Schiermonnikoog organiseert iedere zaterdag een echte kinderdisco voor kinderen van 6 t/m 11 jaar. De dj laat alle kinderen lekker dansen en springen, met de wekelijkse danswedstrijd als hoogtepunt! Tijdens de kinderdisco is de bar geopend voor chips, snoep en drinken.

Op avontuur met Lytje Willem

Denk jij een lekker rustige tijd op Schiermonnikoog te beleven? Lytje Willem denkt daar héél anders over! Hij neemt jou tijdens alle schoolvakanties mee op de grootste avonturen en laat je het eiland op een manier beleven die je niet eens had durven dromen... Want wat denk jij van vliegers maken, een survival, pizza's bakken, een voetbaltoernooi, broodjes bakken boven een zelfgemaakt vuur, een vreselijk spannende spooktocht, pijl & boogschieten en strandzeilen?! Oh wacht, vergeet ook niet de bingóóóó, zandkastelen bouwen en een oergezellige oud-Hollandse spelletjesavond. Pfff... en dat is nog lang niet alles!!

Tenslotte hebben we een leuke verkoophoek waar mooi breiwerk van onze vrijwilligers wordt verkocht: handgemaakte knuffeldieren, koelkastmagneten en andere leuke cadeautjes. De opbrengst komt ten goede aan de dieren van de kinderboerderij.

Meer informatie: www.wittewinde.nl

Films

Het Dorpshuis draait iedere vakantie de nieuwste jeugd- en familiefilms. Een bioscoop zoals je in je eigen woonplaats niet hebt, maar wel net als daar een kiosk waar je in de pauze wat lekkers kunt kopen.

Nieuwsgierig geworden? Kom naar het Dorpshuis en kijk op de affiches of check de agenda van www.vvvschiermonnikoog.nl voor de films die draaien wanneer jij op het eiland bent!

Bibliotheek Schiermonnikoog

Boeken van Dribbel, Mees Kees en Dolfje weerwolfje, staan hier ook in de kast. En de laatste Tina, Donald Duck, Suske en Wiske en andere leuke tijdschriften kun je zo mee naar je vakantiehuisje nemen. Ook heeft de bibliotheek leuke familiefilms te leen.

In de zomer is er iedere dinsdagochtend een voorlees opa of oma in de strandbieb bij Strandpaviljoen Paal 3. Neem je ouders mee, je broer, zus, opa en oma! En daarna? Lekker naar de zee! Iedere woensdagmiddag mag je in onze eigen bieb met Duplo (2+) en Playmobil (6+) spelen! Bouw een mooie boerderij, groot kasteel of een ander leuk bouwspel. Weer of geen weer, in de bieb kan je altijd spelen! En van ons krijg je ook nog een lekker glaasje ranja. Voor de ouders is er wifi, een leestafel, een kopje koffie of thee en natuurlijk keuze uit heel veel boeken! Kijk in de Lytje Pole Agenda voor meer leuke kinderactiviteiten. Kinderen tot 18 jaar zijn altijd gratis lid!

Oerrr Speelbos

In dit speelbos vind je heel leuke natuurlijke speeltoestellen zoals boomstammen over een sloot, een gave boomhut, een kabelbaan, een evenwichtsbalk en een blinddoeken parcours. Je kunt er kliederen met water, en nog veel meer! Er is een kreukelkaart waarop de route van Speelnatuur staat afgebeeld. Van de kreukelkaart kun je een prop maken en als een zakdoek in je broekzak stoppen of als blinddoek omdoen. Hij is eindeloos te gebruiken. Op de achterkant staat een leuke afbeelding die je kunt inkleuren met vetkrijtjes. De kreukelkaart kun je kopen bij het VVV, het Bezoekerscentrum en de Berkenplas.

Op www.lytjewillem.nl kun je lezen op welke avonturen Lytje Willem gaat. En ook bij de VVV hangt het volledige activiteitenprogramma.

Ps. Je bent zeker wel heel benieuwd geworden wie toch die Lytje Willem is? Vroeger woonde deze kleine man (Lytje is eilandertal voor klein) op Schiermonnikoog en beleefde daar de grappigste avonturen. Vraag maar eens aan één van de eilanders die je in het dorp tegenkomt! Tegenwoordig is Lytje Willem de naam van hét recreatieteam van het eiland dat speciaal voor jou de meest geweldige activiteiten organiseert. Dit activiteitenaanbod is een uitbreiding van het Schierzomerkamp dat sinds 2006 kinder-, tiener-, pony- en kitesurfkampen op het eiland organiseert: www.schierzomkerkamp.nl.

Hotel Duinzicht

Badweg 17 Schiermonnikoog Tel. 0519-531218
Overnachten, ontbijten, lunchen en dineren
www.hotelduinzicht.nl info@hotelduinzicht.nl

KOLSTEIN
lifestyle & boeken

- lifestyle
- woonaccessoires
- souvenirs
- Schier hoodies
- eiland literatuur
- top 100 boeken
- ansichtkaarten
- speelgoed & spellen
- vliegers etc.

Middenstreek 38
9166 LP Schiermonnikoog
tel: 0519-532239

www.kolstein.nl

ik ga op
vakantie
en ik neem
mee:

bijna niets!

Want alles wat je nodig hebt, huur je
bij **Linnenverhuur Schiermonnikoog!**
bedlinnen, handdoeken, theedoeken, spelletjes, speelgoed etc...

LINNENVERHUUR
schiermonnikoog
Kea Heeren

Langestreek om de Noord 34 • Schiermonnikoog • linnenverhuurschiermonnikoog.nl • +31 (0)6 52 60 81 05

MET EEN GROEP NAAR
SCHIERMONNIKOOG

- GROEPEN
- GEZINNEN
- KAMPEREN

WWW.GROEPENOPSCHIER.NL

voor meer informatie over onze groepsverblijven

BINNENDIJKEN

www.binnendijken.nl

06 40 74 33 69

SPRINGFIELD

vakantieboerderij-springfield.nl

0519 53 13 66

DE BRANDING

www.debranding.nu

0519 53 15 57

EURECA

www.eureca.nl

0519 53 14 21

DE OORSPRONG

www.deoorsprong.nl

0519 53 13 91

DE DUINHOEVE

duinhoeveschiermonnikoog.nl

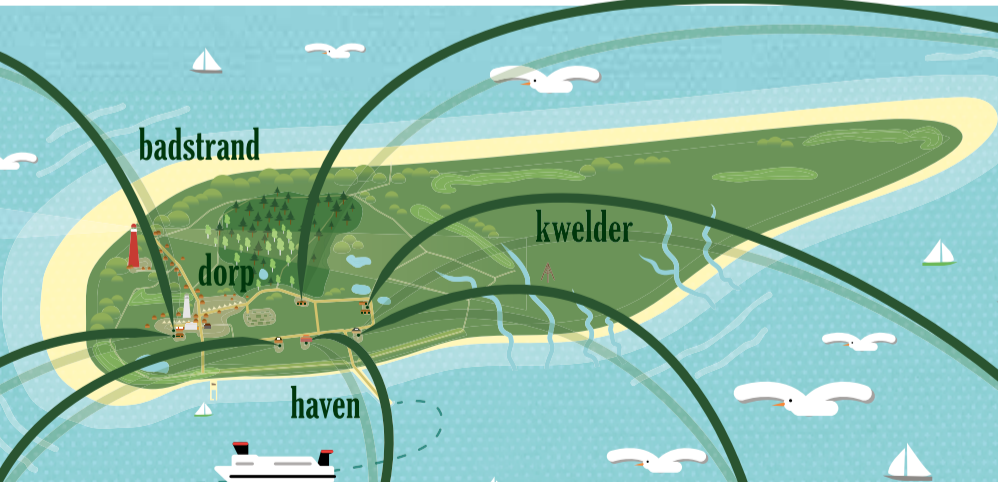
0519 53 11 26

DE KOOIPLAATS

www.kooiplaats.nl

0519 53 13 72

ACTIEF OP SCHIERMONNIKOOG

Paardrijden

Bij Boerderij Florida aan de Reddingsweg is van alles mogelijk als het gaat om paardrijden op Schiermonnikoog. Wil je het eiland eens op een andere manier verkennen? Informeer dan naar de strand- en bosritten en huifkartochten. In de zomer kan je ook een avondrit maken. Is je kind nog te jong en onervaren voor een buitenrit? Dan is een

wandelpony misschien een goed idee. Samen een route door het bos lopen terwijl je kind op de pony zit. Wil je je eigen paard of pony meenemen? Dat kan! Florida biedt stallingsmogelijkheden aan.

Meer informatie: www.paardrijdenopschiermonnikoog.nl of bel 06-41918702

Voetbalvereniging VV De Monnik

De eilander jeugd en volwassen voetballers trainen en spelen competitie bij vv De Monnik. Informeer eens naar de mogelijkheid om zelf een balletje te trappen op de velden van De Monnik, hoe u de velden kunt huren of de kinderen bijvoorbeeld samen met Lytje Willem een toernooitje kunnen spelen.

Duinpad, tel. 0519-531504, www.vvdemonnik.nl.

Zwembad

Openluchtzwembad De Dúnatter heeft drie baden, voor elk wat wils dus. Er is een groot bad waar banen gezwommen kan worden, daarnaast is er een groot bassin met glijbaan waar de kinderen kunnen spelen en voor de allerkleinste is er een ondiep bad dat is voorzien van leuke speelelementen. Op onze ligweide is het goed toeven in de zon. En uiteraard kun je ook wat lekkers halen in de kantine.

Meer informatie: www.optisport.nl/dunatter of bel 0519-531113

Tennissen

Tijdens de vakantie een lekker potje tennissen? Of meedoen aan de eilander tennistoss? Het kan allemaal bij tennisvereniging de Hinneleup. Midden in de duinen vind je de trots van onze tennissende eilanders: tennispark de Hinneleup. Wat wij bieden? Een gezellig clubhuis met maar liefst drie Kushion Court-banen. Kushion Court is opgebouwd uit miljoenen rubberen kusentjes en daarom vriendelijker voor de gewrichten, en onder (bijna) alle weersomstandigheden bespeelbaar. Door de zachtere bovenlaag is het spel iets minder snel geworden, waardoor het tennis toegankelijker en vriendelijker is, voor jong en oud. Probeer het zelf eens uit!

www.hinneleup.nl

De Berkenplas

Voor (kleine) kinderen biedt de Berkenplas -aan de Prins Bernhardweg - een prachtig speelstrand met zwemwater. De Berkenplas maakt onderdeel uit van Speelnatuur Schiermonnikoog. Er zijn rond de plas diverse speelattributen opgesteld. Zoals bijv. een trekpuntje naar het eilandje en een waterpomp. Ga ook op zoek naar de verbindingroute tussen het speelbos en de Berkenplas (langs de sloot).

Lijkt het je leuk om op de Berkenplas te kanovaren? In de zomermaanden kun je hiervoor bij de kanokiosk terecht. Lytje Willem organiseert ook veel activiteiten rond de plas, kijk maar even op pagina 13 van deze krant.

In de koudere maanden en de win-

terperiode biedt de omgeving van de Berkenplas ook genoeg om in actieve en sportieve zin van dit gebied te genieten. En juist nu kun je heerlijk genieten van de natuur en de rust. Denk daarbij dan ook aan een warme chocomel met slagroom bij het Drink- & Eethuis. Lekker bijkomen na een lange wandeling alleen met een tijdschrift (er ligt een mooie collectie!) of een potje mens-erger-je-niet met je vrienden en familie. In de winter heeft het Drink- & Eethuis een kast vol spellen! Gedurende een groot deel van de winterperiode worden er ook vanuit de keuken heerlijke gerechtjes geserveerd.

Kijk ook op de informatieborden bij de Berkenplas.

Yogafestival

Een heel weekend in september kan je verschillende yogalessen volgen van actief tot rustig, voor de beginner en de ervaren yogi; jij stelt je eigen programma samen! Je kan ook mee op natuurexcursie of lekker zelf met de fiets het eiland rond. Voor de kinderen is er een

speciaal kinderprogramma met yoga, creatieve activiteiten, natuuravonturen en leuke workshops. Meer dan 14 docenten uit binnen- en buitenland verzorgen de lessen.

Kijk voor actueel yoganieuws op www.vvvschiermonnikoog.nl

Schiermonnikoog, charme in ieder jaargetijde...
Reis met ons mee!

Een eiland met een gevarieerd landschap,
uitbundige plantengroei en rijke vogelstand.
Een paradijs voor fietsers en wandelaars.

Wij verzorgen de overtocht, gegarandeerd en
veilig, met moderne veerboten en watertaxi's.
Al ruim 100 jaar en bovenal met toegewijde
medewerkers. Want wij zijn trots, natuurlijk
op Schiermonnikoog! En op ons bedrijf.

WAGENBORG PASSAGIERSDIENSTEN
Reeweg 4, 9163 GV Nes Ameland

0900 - 9238
(€ 0,70 / per gesprek)

+31 854 011 008
(vanuit buitenland)

www.wpd.nl

DE HALTE
REEWEG 4
SCHIERMONNIKOOG
Tel. 0519 531256
E-mail: info@schiermonnikoog-horeca.nl

- * Patat & Snacks
- * Burgers & broodjes
- * Menu's & Salades
- * IJs & Drinks
- * Eigen bezorgdienst
- * Cateringen
- * Hét adres voor groepen

Kom naar Schiermonnikoog.com

Ruime keuze aan accommodaties op de MOOISTE plekjes:

Design appartementen in Boszicht, luxe villa's aan de Badweg, diverse fijne bungalows in de duinen, appartementen en recreatiewoningen zowel in Noderstraun als in Zeezicht, beide pal aan het strand gelegen.

Onze accommodaties zijn te vinden op: www.schiermonnikoog.com

- Altijd de juiste beschikbaarheid
- Online reserveren van alle accommodaties
- Linnenverhuur
- Fietsverhuur

It Aude Kolonyhûs

Comfortabele en bijzonder ingerichte
appartementen en groepsaccommodaties
(met oa privé buiten- jacuzzi)

Midden in de duinen halverwege de Badweg
Tussen dorp en strand

www.itaudekolonyhus.nl

Badweg 67a, Schiermonnikoog 0595-764444

NIEUW

SchierGeluk

10
persoons

VAKANTIEVILLA

- Ruim en comfortabel • Modern en luxe ingericht
- Sauna & Wellness • Ideaal gelegen • Veel privacy

Uniek gelegen op een duin
aan de rand van het dorp.
SchierGeluk is een modern
en sfeervol huis, geschikt voor
max.10 pers. Het grote huis
heeft 3 verdiepingen, een grote
woonkeuken, 3 badkamers en
een grote woonkamer met een
prachtig uitzicht.

Zomers perfect,
's winters ideaal
Wilt u met uw (klein-)
kinderen, familie of
vrienden genieten op het
prachtige Schiermonnikoog,
dan zal SchierGeluk uw
verwachtingen overtreffen.
Het huis ligt vrij, met een
grote omheinde tuin rondom.
Er zijn meerdere terrassen
en een heerlijke overdekte
loungehoek.

VAKANTIEVILLA
SchierGeluk

Zandpad 2, Schiermonnikoog

www.schiergeluk.nl Peter Reilman 06 1412 1416

FIETS- EN WANDELROUTES

Fietsen & Wandelen

Bij aankomst met de boot op Schiermonnikoog kun je een fiets huren, maar in het dorp zijn ook diverse fietsverhuurbedrijven om een fiets op maat te huren. Tegenwoordig zijn er veel verschillende soorten fietsen te huur en leent het eiland zich bij uitstek om deze eens uit te

proberen. Zo zijn er elektrische fietsen, (klomp) bakfietsen, (kinder-) tandems, hondenkarren en strandfietsen te huur. Voor speciale gelegenheden kun je zelfs op een elektrische riksja het eiland verkennen! De meeste wandelroutes zijn ook per fiets goed te doen, informeer hiernaar bij de VVV.

Fietspuzzeltocht

Leuk om met het hele gezin te fietsen! Deze fietstocht duurt ca. 2 uur of zoveel langer als je zin hebt. Wanneer je onderweg bijvoorbeeld wat langer stil wilt blijven staan om je te verwonderen over de prachtige luchten en vergezichten kan dat gewoon. De tijd is aan jou. Natuurlijk mag je deze puzzeltocht stiekem ook lopend oplossen!

Plattegrond

De VVV verkoopt een overzichtelijke plattegrond voorzien van alle fiets- en wandelpaden. Zo kun je je eigen route samenstellen. Neem een goed gevulde picknickmand mee of stop onderweg voor een kop koffie met appeltaart of een lekkere lunch. De tijd en het eiland zijn aan jou.

Eilander taalroute

De Eilander Taalroute loodst u door het karakteristieke dorp en de boeiende eilander natuur, langs een negental karakteristieke plekken waar zich gedichttegels in de eilander taal bevinden. De gedichten zijn geschreven door Jacob Fenenga (1888-1972), Lammert Wiersma (1881-1980) en Pita Griik (1905-1980), en hebben betrekking op het gebied waar ze liggen.

De route van cultuurhistorische vereniging 't Heer en Feer is verkrijgbaar bij de VVV en Bezoekerscentrum, ook in het Engels en Duits.

Kunstroute

De unieke eilander natuur is een eindeloze inspiratiebron voor vele kunstenaars en kunstliefhebbers. In samenwerking met kunstenaar Ad van Bokhoven heeft galerie Ogygia een Kunstwandelpad gemaakt. Met deze route wandelt u langs verschillende locaties op het eiland waarvan prachtige schilderijen zijn gemaakt die in de vorm van een ansichtkaart terug te vinden zijn in een handgemaakt tasje. Dit 'KunstTasje' is te koop bij galerie Ogygia.
Nieuwestreek 7
tel. 06-51890181
www.galerieogygia.nl
Geopend op maandag van 14:00 tot 17:30 uur
Dinsdag tot en met zaterdag van 10:00 tot 12:30 uur en van 14:00 tot 17:30 uur

Buitenlandse gasten

Voor onze buitenlandse gasten is er een uitgebreide gids verkrijgbaar waarin in 4 talen de meest bijzondere plekken van Schiermonnikoog vanuit cultuurhistorisch perspectief worden beschreven. Ook is in dit boekje, geschreven door eilander gids Arend Maris in samenwerking met de VVV, volop aandacht voor de flora en fauna van Schiermonnikoog.

November Wandelmaand

Hartje zomer en de redactie is alweer volop bezig met de voorbereidingen van de November Wandelmaand. November is bij uitstek dé maand om eropuit te gaan. November? Ja juist! De dagen worden korter, je hebt de neiging om binnen te gaan zitten want buiten miezert het immers en is het druilerig! Trek nou toch maar die jas en die wandelschoen aan, ga naar buiten en je zult ontdekken hoe mooi het juist nu is! Kijk met andere ogen, ruik de nadagen van de herfst en de voorbereiding van de winter. Alles komt tot rust, gaat liggen, laat vallen, sterft af. Gebruik deze sensatie en ontdek het eiland in november. Alleen of samen

met je geliefde, je vader, moeder, broer, zus of wie je ook maar mee kunt krijgen. Tijd en aandacht voor elkaar tijdens het wandelen en laat je verrassen door het ongekend leuke, mooie, lekkere aanbod dat November Wandelmaand te bieden heeft. Er zijn 4 thema's waar je uit kunt kiezen: Op pad met de boswachter, Cultuurhistorisch wandelen, Culinaire wandelen en Zelf op pad. Nieuwsgierig? Kijk voor het volledige programma op www.vvvschiermonnikoog.nl. Wacht niet te lang met het boeken van een accommodatie als je niet kunt kiezen en dus langer dan een dagje op ons mooie eiland wilt wandelen!

Strandpalenwandeling

Al 150 jaar staan strandpalen, met de kenmerkende rode koppen, langs de kust van Schiermonnikoog. Waarom staan ze er? Waarom staan ze soms in de duinen, soms op het strand of zelfs in zee? Wat betekenen de letters en cijfers op die palen? Waarom zijn er palen verdwenen? Op al deze vragen krijgt je antwoord tijdens de strandpalenwandeling. De eerste strandpalen zijn in 1868 geplaatst door Rijkswaterstaat. Het belangrijkste doel van de strandpalen was het vroegtijdig signaleren van veranderingen in de kustlijn. De palen waakten over het eiland. Nu helpen die palen fietsers en wandelaars bij de oriëntatie langs de kust, maar ze zijn ook onmisbaar bij onderzoeken, meldingen, calamiteiten of afspraken. De strandpalen hebben in die anderhalve eeuw een cultuurhistorische waarde gekregen. Gids Harry Alers neemt u graag mee.

Sportieve Wandeling

Heerlijk uitwaaien om de Oost. Wandelen is de uitgelezen manier om te genieten van de pure, ruige en wijdse schoonheid van het Nationaal Park Schiermonnikoog. Het is één van de weinige gebieden van Nederland waar de natuur grotendeels het landschap vormt. Tijdens het wandelen maakt u kennis met deze dynamiek van de natuur en de vele vogels. Het proces van stuivend zand en groeiende duinen kunt u met eigen ogen aanschouwen. Misschien rent er een haas voor u uit of komt u tijdens uw wandeling een zehond tegen. Deze dynamiek en de verschillende seizoenen maakt deze wandeling elke keer weer boeiend. U kunt kiezen uit een tocht van 10, 15 of 20 km.

HAAL JE HART OP IN DE NATUUR!

Steun Natuurmonumenten

 Natuurmonumenten

Alsjeblieft

Vanaf €2,75 per maand of €30,00 per jaar help je niet alleen de natuur, maar krijg je ook:

- ✓ Het prachtige boek 'Beleef de natuur' met 80 verrassende tochten door heel Nederland, inclusief tips van de boswachter.
- ✓ Elk kwartaal het mooie en uitgebreide magazine Puur Natuur.
- ✓ Tot 40% korting op activiteiten, excursies en cadeaus in de webshop van Natuurmonumenten.
- ✓ Alle wandel- en fietsroutes van Natuurmonumenten in de route-app op je mobiel.

Kijk op www.natuurmonumenten.nl/doe-mee
Of bel met onze ledenservice: T (035) 655 99 11

SPAR **BRUNEKREEF**
Schiermonnikoog

De complete supermarkt met een uitgebreid assortiment
verse producten, bio producten en veel meer

www.sparbrunekreef.nl

Tel: 0519-531254

Middenstreek 2 Schiermonnikoog

Mijn buurt, mijn Spar. **SPAR**

Schiermonnikogervishandel
Meer dan vis alleen!

U vindt ons onder de witte toren in het dorp

www.schiermonnikogervishandel.nl | noorderstreek 38, 9166 NR | 0519 531 743 | vishandel.schier@knid.nl

Het Dorpshuis Schiermonnikoog

- zalen voor 20-200 pers.
- congressen
- bioscoop
- video installatie
- geluidsinstallatie
- ringleiding systeem
- bar
- recepties
- vergaderingen
- feestzaal
- cursusruimte

Voor activiteiten in en uit alle richtingen

Telefoon 0519-531456 · info@dorpshuisschiermonnikoog.nl · www.dorpshuisschiermonnikoog.nl

Eilander Balg Expres

Unieke strandrit naar de oostpunt van het eiland: de Balg

reserveren en vertrek bij
het bezoekerscentrum

VEER & BUSDIENST

Veerdienst

Tickets
U kunt voorafgaand aan uw reis online een e-ticket kopen, zie www.wpd.nl. Ook kunt u bij het havenkantoor in Lauwersoog terecht voor uw bootkaartje. Wanneer u reist met Wagenborg Passagiersdiensten koopt u altijd een retour. Denk erom dat u voor uw (eventuele) fiets een aparte ticket koopt.

Groepskorting
Komt u met een gezelschap van 15 personen of meer? Dan ontvangt u een groepskorting van 10% wanneer u minimaal zeven dagen van te voren een groepsreservering maakt via 0900-9238 (€ 0,70 per gesprek). De korting is niet van toepassing op de toeristenbelasting die bij het personenkaartje inbegrepen is.

SCHIERMONNIKOOG > LAUWERSOOG					
MA T/M ZA	07:30	10:30	13:30	16:30	19:30
ZO-ENFEESTDAGEN		10:30	13:30	16:30	19:30

LAUWERSOOG > SCHIERMONNIKOOG					
MA T/M ZA	06:30	9:30	12:30	15:30	18:30
ZO-ENFEESTDAGEN		9:30	12:30	15:30	18:30

De vaartijd is circa 45 minuten.

Autoreserveringen en groepen

tel. 0900-9238 (€ 0,70 per gesprek)
Ma-za van 08:00-20:00 uur

Wagenborg Passagiersdiensten B.V.

Kantoor Lauwersoog
Zeedijk 9 9976 VM Lauwersoog
Postadres
Postbus 70 9163 ZM Nes (Ameland)
www.wpd.nl

Watertaxi

Nóg sneller van en naar het eiland? Wagenborg Watertaxi BV verzorgt op aanvraag snelle overtochten, van ongeveer een kwartier. Denk er wel aan dat de bagageruimte aan boord beperkt is.

Reserveren?
tel. 0900-WADTAXI of 0900-9238
(€ 0,70 per gesprek)

BMS Bos Marine Services

Met een snelle gesloten of open rescueboat naar Schiermonnikoog wanneer het ú uitkomt, 24 uur per dag? Dat kan bij BMS Bos Marine Services. minimaal één uur voor vertrek bellen, wij komen u halen of brengen.

Info en boekingen:
tel. 0519-349133

Busdienst

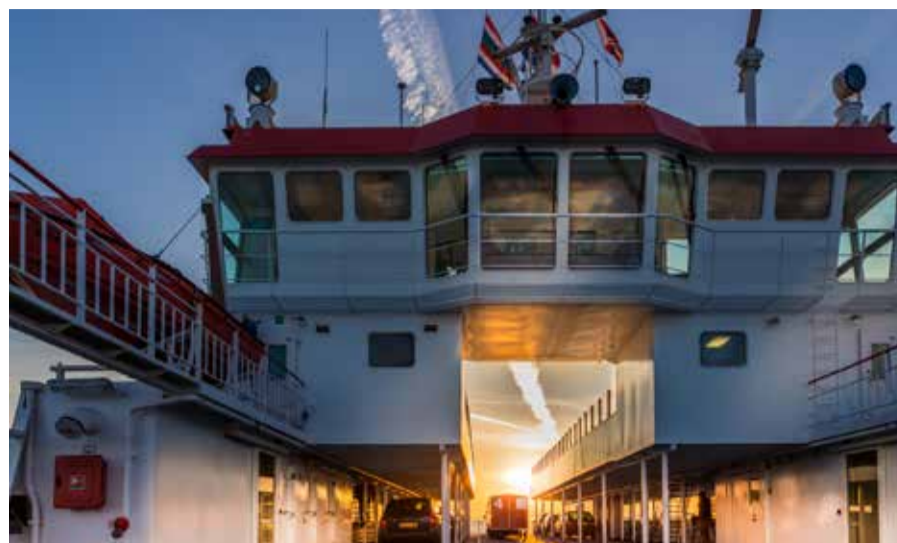
Arriva verzorgt de vaste lijndienst op Schiermonnikoog, ook voor groepen. De bussen staan bij aankomst van iedere veerboot gereed om u naar uw vakantieadres te brengen. Bij de buschauffeur kunt u speciale eilandretour-kaarten kopen. Voor groepen is het mogelijk een gezelschapskaart te kopen.

BUSDIENST NAAR DE VEERBOOT

Halte	Vertrek voor afvaart
Strandhotel, Badweg	40 min.
Lange- en Middenstreek	35 min.
Reeweg en Heerenweg	30 min.

Arriva
Oosterreeweg 2, 9166 PE Schiermonnikoog
tel. 0519-531360
schiermonnikoog@arriva.nl

REDERIJ WAGENBORG

Uw vakantie begint al op Lauwersoog! In ongeveer 45 minuten brengt Wagenborg Passagiersdiensten B.V. u naar het eiland.

De schepen zijn voorzien van alle comfort, en ook voor minder validen goed toegankelijk. Aan boord vindt u buffetten waar u terecht kunt voor een vers kopje koffie, broodje, soep of een andere versnapering. Ook is er WiFi aan boord, en leest u deze informatiekant of op de televisieschermen wat u allemaal kunt verwachten op het eiland.

PRAKTISCH

Bagage

U mag als passagier of fietser maximaal 30 kilo handbagage aan boord meenemen. In de praktijk houdt dit in dat u zelf uw bagage in één keer door de kaartcontrole moet kunnen dragen. Onder handbagage worden uitsluitend koffers, tassen, plunjezakken en rugzakken verstaan. Kisten, gereedschappen en dergelijke vallen hier buiten. Uw handbagage kunt u na het passeren van de kaartcontrole in de bagagewagens plaatsen. Let op: de bagageruimte is beperkt en kan niet worden gereserveerd.

TAXI OP HET EILAND

Taxi Boersma

Melle Grietjespad 13
tel. 0519-531010

Ode aan de kustverdedigers

Jelle Woudstra, destijds al de dorpsomroeper van Schiermonnikoog, opperde zo'n twintig jaar geleden het idee om een meerpaal te plaatsen met daarop de hoogste waterstanden ooit gemeten op Schiermonnikoog. De gasten van het eiland zouden hierdoor meer gevoel krijgen bij het gebied, de getijden en de unieke plek van deze veerdam.

Transport

Wilt u meer dan 30 kilo bagage meenemen, groepsbagage regelen, of uw bagage van thuis tot aan uw vakantieverblijf laten vervoeren? Neem dan contact op met de eilandtransportbedrijven:

Ridder en de Vries Transporten

tel. 0519-531851
www.rdvtransport.nl

Visser Transport

tel. 0519-349999
www.visserlauwersoog.nl

ROUTE

Per auto

Lauwersoog ligt aan de autoweg N361. Rijdt u via Leeuwarden, dan volgt u de route Dokkum / Lauwersoog. Rijdt u via Groningen, dan gaat u vanaf de ringweg richting Winsum naar Lauwersoog.

Per trein

De dichtstbijzijnde spoorwegstations zijn Leeuwarden en Groningen, waarna u verder reist per bus.

Per bus

Lijn 155 vanaf busstation Leeuwarden. Lijn 163 vanaf busstation Groningen.

Parkeren

Schiermonnikoog is een autoluw eiland. Dit betekent dat auto's, motoren en andere gemotoriseerde voertuigen van bezoekers niet worden toegelaten zonder ontheffing van de gemeente Schiermonnikoog. Bij de haven van Lauwersoog, vlak bij de boot, vindt u ruime parkeerterreinen.

Wagenborg Veerbootcafé

Geef uw mening en maak uw wensen kenbaar tijdens het Veerbootcafé! Kijk voor meer informatie op www.vvvschiermonnikoog.nl

Wist je dat...

Alle Arriva bussen op Schiermonnikoog geen CO2 uitstoten omdat ze elektrisch rijden?

BEZOEKERSCENTRUM SCHIERMONNIKOOG

Wildzoekers VOGELS

Van 27 april tot en met 27 oktober presenteert het bezoekerscentrum de expositie Wildzoekers VOGELS.

Je zou het soms niet zeggen maar in ons drukke landje komen nog altijd plekken voor waar je echte wildernis kunt beleven. De oostelijke helft van Schiermonnikoog bijvoorbeeld; daar waan je je echt op bezoek bij de vogels.

In de tentoonstelling Wildzoekers VOGELS ontdek je welke vogels je op Schiermonnikoog en in andere Nederlandse wildernissen kunt tegenkomen. Zo kom je bijvoorbeeld oog in oog te staan met het uiterst zeldzame korhoen, dat alleen nog op de Sallandse heuvelrug voorkomt. Of wat dacht je van de grootste uil van ons land: de Oehoe!? En heb je wel eens gehoord van de draaihals of de kruisbek? Die laatste komt zeker voor op Schiermonnikoog, maar je krijgt hem niet zomaar te zien...

En wie weet er welke vogel wordt bedoeld met 'de vliegende deur'? Als je geluk hebt, kom je hem op Schiermonnikoog tegen. Hij broedt vlakbij, in het Lauwersmeergebied, en voor zo'n enorme vogel is even de Waddenzee oversteken voor een bezoekje aan het eiland natuurlijk een kleine

moeite. Ook typische wadvogels zoals de regenwulp en de rosse grutto komen aan bod.

Behalve de vele opgezette vogels zijn er ook veel mooie foto's en interes-

sante filmpjes te zien. Leuke spelletjes en een speurtocht maken de tentoonstelling compleet.

Wildzoekers VOGELS is ontwikkeld door Oeroe Boeroe.

Sake de slak

Sake de Slak is al heel oud en kan geen lange tochten meer maken. Martje de Mier gaat op zoek naar een paar mooie natuurvondsten om Sake te herinneren aan een reis die hij lang geleden heeft gemaakt door de duinen en over het strand. Help jij Martje mee bij haar spannende speurtocht? Je krijgt een routeboekje mee, een zakje om je vondsten in te verzamelen en een echt vergrootglas om mee te speuren. Deze leuke activiteit voor kinderen van 4 tot 10 jaar en hun ouders is verkrijgbaar bij de balie van het Bezoekerscentrum.

Schier Explorer

Schier Explorer is een spannende GPS-speurtocht door het Nationaal Park voor avontuurlijke kinderen en ouders. Met de GPS in de hand ga je op zoek naar capsules die verborgen zijn in de verschillende landschappen. Bij iedere vindplek kun je ook nog een leuk experiment uitvoeren. Die experimenten staan in een boekje met veel leuke weetjes over de bijzondere planten en dieren van Schiermonnikoog. De tocht is bedoeld voor jongeren vanaf ongeveer 10 jaar en kost € 12,-.

Speelnatuur kreukelkaart

Als echte avonturier speel je natuurlijk het liefst buiten. Op de speelnatuur kreukelkaart vind je de beste speelplekken van het eiland. Volg de speelnatuurroute en ga op ontdekkingsstocht tussen speelbos en Berkenplas. Ontdek de mooiste klimbomen, bouw je eigen hutten in het bos, kruip over en onder gigantische boomstammen, vang insecten met je loeppotje, loop het heksenbos in en ga op zoek naar de magische wensboom. De kreukelkaart prop je zonder te vouwen in je zak.

Bezoekerscentrum Schiermonnikoog

Aan de voet van de witte voormalige vuurtoren en watertoren staat het bezoekerscentrum van Schiermonnikoog. In vroegere tijden was dit gebouw de elektriciteitscentrale van het eiland. Het centrum verzorgt op verschillende manieren voorlichting en educatie over de natuur en de cultuur van Schiermonnikoog. Het bezoekerscentrum bevindt zich aan de noordkant van het dorp. Via de wegwijzers is het gemakkelijk te vinden.

Het bezoekerscentrum is een goed startpunt om meer te weten te komen over het Nationaal Park en het eiland Schiermonnikoog. Dat kan door de exposities over de natuur en cultuur op Schiermonnikoog te bezoeken, maar ook door mee te gaan met één van de vele spannende excursies die het bezoekerscentrum organiseert. Zo kun je mee het wad op, vogels kijken, een huifkar tocht maken of met de Balgexpres naar de oostpunt van het eiland. Ook zijn er laarzen en verrekijkers te huur.

Als je vragen hebt over de natuur op Schiermonnikoog kun je die stellen aan de balie van het bezoekerscentrum. In de winkel kun je terecht voor natuurboeken en leuke souvenirs.

Openingstijden

1 t/m 7 juli 2019:

maandag t/m zaterdag	10.00 - 12.00 uur en 13.30 - 17.00 uur
zondag	10.00 - 14.00 uur

8 juli t/m 1 september 2019:

maandag t/m vrijdag	10.00 - 17.00 uur
zaterdag	10.00 - 12.00 uur en 13.30 - 17.00 uur
zondag	10.00 - 14.00 uur

2 september t/m 27 oktober 2019:

maandag t/m zaterdag	10.00 - 12.00 uur en 13.30 - 17.00 uur
zondag	10.00 - 14.00 uur

Toegang € 2,- per persoon. Gratis voor inwoners van Schiermonnikoog, leden van Natuurmonumenten en kinderen t/m 12 jaar. Het gehele bezoekerscentrum is toegankelijk voor rolstoelgebruikers.

Bezoekerscentrum Schiermonnikoog

Torenstreek 20
0519-531641
info@np-schiermonnikoog.nl
www.np-schiermonnikoog.nl
www.facebook.com/BezoekerscentrumSchiermonnikoog
www.instagram.com/np_schiermonnikoog

NATUUR

Ssst... het is kraamtijd

In de duinen en op de kwelders van Schiermonnikoog broeden verschillende soorten vogels zoals lepelaars, meeuwen, scholeksters, velduilen, kiekendieven en nog veel meer.

In het broedseizoen hebben ze rust en ruimte nodig om hun nest te bouwen, eieren te leggen en voor de kuikens te zorgen. Wandel daarom in het voorjaar over de aangegeven routes en gun de vogels een veilige plek om hun jongen groot te brengen. De Oosterkwelder, het gebied ten oosten van de Kobbeduinen, is tot 15 juli afgesloten om de vele broedvogels daar te beschermen.

Foto: Francine Venselaar

Waterstaatpad blijft open voor ruiters

Een jaar geleden hebben we het Waterstaatpad bij wijze van proef opengesteld voor ruiters. Daarmee is het voor liefhebbers van paardrijden mogelijk een grote ronde te maken via het strand naar Paal 10 en via het Waterstaatpad weer terug en vice versa.

We hebben toen aangegeven dit na een jaar te evalueren. De evaluatie heeft dit voorjaar plaatsgevonden. Dat het Waterstaatpad buiten het broedseizoen ook toegankelijk is voor paarden en hun berijders is goed bekend onder de panelleden van het platform Schitterend Schiermonnikoog. Voor ruiters is het pad een zeer welkome aanvulling op het ruiterspadennetwerk op het eiland. Alhoewel er een paar kritische geluiden werden gegeven, heeft het gezamenlijke gebruik van het pad niet tot problemen geleid. Naar aanleiding van de resultaten van de enquête én onze eigen bevindingen, hebben we besloten de openstelling voor ruiters te handhaven, met uitzondering van de periode van 15 april tot 15 juli. Om zo de vele vogels die hier in het broedseizoen in de buurt broeden rust te geven.

Wil je ook meepraten, meedenken en meedoen?

Meld je dan nu aan als panellid op www.schitterendschiermonnikoog.nl

NATIONAAL PARK SCHIERMONNIKOOG

Lepelaars

De lepelaar (*Platalea leucorodia*) is een vogel uit de familie der ibissen en lepelaars. Hij heeft een lengte van ongeveer 80 tot 93 cm en is herkenbaar aan de spatelvormige snavel.

De vogel is wit en heeft 's zomers een gele vlek op de borst. Poten en snavel zijn zwart, de snavel heeft een gele punt. Achter op de kop vormen verlengde kopveren een elegante kuif die wappert in de wind. In rust staat de lepelaar vaak op één poot in het water zoals een flamingo dat doet. Door de bouw van het kniegewricht kost deze houding hem de minste energie. De lepelaar is een trekvogel en verblijft bij ons in de zomer. In maart komen doorgaans de eerste vogels aan uit de overwinteringsgebieden in West-Afrika of Zuid-Europa.

Sinds 1992 broedt de lepelaar ook op Schiermonnikoog, altijd in kolonies en niet zelden in de buurt van een meeuwenkolonie op de kwelder. Het is een schuwe vogel en heeft er veel baat bij dat zijn broedgebied in het broedseizoen afgesloten is. De lepelaar foerageert in ondiep, zoet, brak of zout water met modderige of zandige bodem. Het ligt dus voor de hand dat het waddengebied hem wel bevalt. Zijn voedsel bestaat voornamelijk uit vis en waterdieren. Op de lange poten waadt hij door het water. Hij brengt de lange snavel of de hele kop onder water,

Lamsoor

Lamsoor (*Limonium vulgare*) is een plant uit de strandkruidfamilie (*Plumbaginaceae*) die voorkomt op kwelders en in gebieden die af en toe met zeewater onder lopen.

Door enkele aanpassingen kan de plant goed overleven in een zilte omgeving. Het leerachtige blad zorgt ervoor dat de plant zuinig kan omgaan met zoet water en op de onderkant van de bladeren zitten zoutklieren die het overtollig zout uit de plant halen. Bij warm en droog weer kan je de zoutkristallen onderaan de bladeren zien hangen. Lamsoor verspreidt zich gemakkelijk door uitlopers onder de kleiige grond. Op het rif en op de kwelder komen dan ook grote vlakten lamsoor voor. Vanaf juli kan lamsoor

Foto's: Folkert

beweegt van links naar rechts en haalt de vis uit het water met de platte snavel. Op Schiermonnikoog eten lepelaars voornamelijk kleine vissen en garnalen in de slenken op de kwelder, op het wad en in de Westerplas. Mannetjes lepelaars vliegen 's nachts ook de Waddenzee over om vis te halen voor de jongen in de visrijke ondiepe wateren van het Lauwersmeer. In juli hebben de meeste jongen het nest verlaten en kunnen ze vliegen. Ze zijn herkenbaar aan de vleeskleurige snavel zonder gele vlek en aan de zwarte

vleugelpunten. Ook nadat ze leren vliegen blijven ze nog een tijdje bedelen om eten bij hun ouders, je ziet ze dan soms luid piepend achter de oudervogel aan vliegen. Als ze dan eten krijgen stoppen ze hun inmiddels flink gegroeide snavel tot diep in de bek van de ouder. Op Schiermonnikoog wordt al jaren onderzoek gedaan naar lepelaars. Veel vogels zijn geringd en een enkele heeft een datalogger op de rug. Daarmee kunnen onder meer de trekroute en het foerageergedrag in kaart gebracht worden.

Foto:dewittehaas.nl

bloeien en de hele vlakte paars kleuren. Lamsoor bloeit met een sterk vertakte schermvormige pluim van kleine paarse bloemetjes met gele helmknoppen. Er bestaat verwarring over de eetbaarheid van lamsoor. In sommige

restaurants staan "lamsoren" als groente op de kaart, maar eigenlijk worden daarmee de bladeren van de zeeaster (*Aster tripolium*) bedoeld. Zeeaster heeft ook een paarse bloem en komt in hetzelfde biotoop als het lamsoor voor.

NATIONAAL PARK SCHIERMONNIKOOG

De Waddenzee

Precies tien jaar geleden werd de Waddenzee door UNESCO tot werelderfgoed benoemd. Werelderfgoed is een titel die voorbehouden is voor cultureel of natuurlijk erfgoed dat onvervangbaar, uniek en eigendom van de hele wereld is en waarvan het van groot belang wordt geacht om het te behouden.

Het langwerpige zoutwatergebied dat zich uitstrekt voor de kusten van Nederland, Duitsland en Denemarken krijgt daarmee een plekje naast andere grote monumenten als het Groot Barrièrerif, het Yellow Stone Nationaal Park, de Galápagos Eilanden en de Serengeti-vlakte. Maar wat maakt onze Waddenzee dan zo bijzonder?

De Waddenzee is 's werelds grootste aaneengesloten systeem van zandplaten en moddervlakten die droogvallen tijdens eb. Andere, diepere zeeën, zoals de Noordzee, bevatten vooral zand op de bodem. In de Waddenzee komt naast zand ook veel slik voor. Dat slik, een kleiig sediment afkomstig van rivieren en de Noordzee, kan in de ondiepe Waddenzee bezinken omdat er minder golven zijn en het water er rustiger is.

Zand is arm aan voedingsstoffen maar laat wel zuurstof door en slik is voedselrijk maar bevat te weinig zuurstof voor de meeste bodemdieren. Nu is het waardevolle van de Waddenzee dat slik en zand er op veel plaatsen in een ideale verhouding voorkomen zodat voeding en zuurstof tegelijk beschikbaar zijn. Er is bijgevolg nauwelijks een plek op aarde waar de aanwezige organismen zo welig kunnen tieren als in het slikkerige zand van het wad. Ontelbare algen, diatomeeën, wadpieren, zeeduizendpoten en bepaalde schelpdieren vinden hier een ideale leefomgeving. Ook garnalen, strandkrabben, zeesterren en vissen als bot en grondel komen in de diepere delen van de Waddenzee aan hun trekken. Al deze organismen vormen op hun beurt een rijke voedselbron voor miljoenen trekvogels die energie nodig hebben voor hun lange reis. Veel trekvogels verkiezen ieder jaar weer het waddengebied als tussenstop om zich goed vol te eten en enkele soorten brengen hier hun jongen groot. Goudplevieren, kanotten, strandlopers, kluten, lepelaars en eidereenden zijn maar enkele van de vele soorten die voor hun voortbestaan afhankelijk zijn van het voedsel uit de

Foto: Folkert

Waddenzee. En dan hebben we het nog niet eens gehad over de bijzondere, zoutminnende planten die in het gebied voorkomen. De Waddenzee is dus van groot belang voor het behoud van de globale soortenrijkdom en daarom ook terecht beschermd. Door de krachtige invloed van getijdenstromingen en onvoorspelbare stormen is het waddengebied een doorlopend geologisch proces,

je kan de natuur er echt aan het werk zien. Zandbanken veranderen voortdurend van plaats en prielen nemen een andere loop. Wil je meer ontdekken over het krioelende leven in de bodem van de Waddenzee? Laat je dan met beide voeten in het slik vergezellen door een gids van het Bezoekerscentrum op een wadexcursie.

Zeldzame paardenbloemen op Schiermonnikoog

In mei vonden leden van de vereniging voor veldbiologie Herbarium Frisicum twee uiterst zeldzame soorten paardenbloemen in het Nationaal Park Schiermonnikoog.

De meest bijzondere is de gevlekte paardenbloem, een soort die al vijftig jaar niet meer in Nederland was gezien. De planten, die opvallen door de donkere vlekken op de bladeren, staan in een duinvallei waar het wemelt van de zeldzame duinplanten. Opvallend is dat de meeste gevlekte paardenbloemen groeien op een plek waar Natuurmonumenten enkele jaren geleden duinstruweel heeft gekapt om plaats te maken voor open duin. De zeldzaamheid heeft duidelijk van deze maatregel geprofiiteerd.

De andere bijzondere soort, de moeraspaardenbloem, lijkt heel wat minder kieskeurig. Het opvallend kleine paardenbloempje staat met tweehonderd planten op een veldje bij de Marlijn en moet op een mooie zomerdag tientallen fietsen op zich dulden.

In Nederland bloeien er steeds minder paardenbloemsoorten. De paardenbloemen

Foto: Jan Willem Zwart

men zijn onderverdeeld in tien verschillende secties, met daarin ook weer ondersoorten. Schiermonnikoog is een echt paradijs voor paardenbloemliefhebbers. Op het eiland vind je paardenbloemsoorten uit maar liefst negen van de tien secties!

Als plant is de paardenbloem onterecht ondergewaardeerd. De felgele bloemen zijn een rijke bron van nectar en stuifmeel. Bijen, vlinders, hommels en zweefvliegen komen er graag op af. De plant kan goed tegen betreding en maaien, dat is ook de reden waarom je hem vaak in je gazon tegenkomt. Wil je de insecten helpen? Laat dan eens een stukje van je gazon lang groeien en koester de paardenbloemen. Paardenbloemen bloeien van maart tot en met juli.

Geboorte bij de Sayaguesa runderen

Sinds oktober 2015 loopt in het duingebied ten oosten van de Prins Bernhardweg een kudde Sayaguesa-runderen. Afgelopen voorjaar zijn er drie kalfjes geboren in de kudde, een teken dat de dieren zich thuis voelen in het duingebied waar ze lopen. De kudde bestaat nu uit acht runderen en drie kalfjes.

De Sayaguesa is een primitief runderras uit de streek Sayago op de Spaanse hoogvlakte. Dit ras is zeer goed opgewassen tegen een vrij leven in de natuur. Het menu van de Sayaguesa in de eilander duinen bestaat uit gras, struiken en bomen. Berken en Amerikaanse vogelkers vallen goed in de smaak bij deze runderen. De Sayaguesa's zijn opgewassen tegen strenge kou en hitte. Kalveren doen ze zonder hulp van de boswachter. Een paar dagen voor het kalveren zondert de koe zich af van de kudde. Ze zoekt een rustig plekje in de duinen waar ze haar kalfje kan krijgen. De moeder verstopt het pasgeboren kalfje eerst in het hoge gras op een veilige plek in de duinen. Pas als het kalfje aangesterkt is neemt ze hem mee naar

de kudde. Bij de geboorte heeft het kalfje een egaal bruinrood jeugdkleed. Een geschikte schutkleur om in de duinen niet op te vallen. Tussen de leeftijd van drie en vier maanden verandert de kleur van de vacht en wordt het kalfje geleidelijk aan zwart. De kleurtransitie begint met het ontstaan van een zwart oogmasker. In verband met het broedseizoen is het gebied waar de Sayaguesa's lopen tot 15 juli niet toegankelijk voor bezoekers. Langs de Prins Bernhardweg, de Kooiweg en vanop de bunker kun je de kudde observeren zonder het gebied te betreden. Na 15 juli mogen bezoekers het gebied betreden onder de volgende voorwaarden: runderen en paarden niet voeren of aanhalen, honden aan de lijn, kudde niet doorkruisen, afstand van 50 meter houden tot de kudde. Veel kijkplezier!

Foto: Ilja Zonneveld

ACTIVITEITEN

Activiteiten in het Nationaal Park

Bij Bezoekerscentrum Nationaal Park Schiermonnikoog kun je terecht voor een keur aan excursies in de natuur van Schiermonnikoog. Het programma varieert per week. Hieronder een greep uit het aanbod.

Vogels kijken

Vogelparadijs Schiermonnikoog (ca. 2 uur)

Regelmatig in juli, augustus en september

Jutterstocht

Op stap met een strandjutter (ca. 2 uur)

Regelmatig in juli, augustus en september

Sterren kijken

Kijk eens omhoog op de donkerste plek van Nederland (ca. 2 uur)

Regelmatig in juli en augustus

Avond-tuur

Wie durft er mee met de Schemerschim? (ca. 2 uur)

Regelmatig in juli en augustus

Bosgeheimen voor kleuters

Kijken, voelen, ruiken voor de allerkleinsten (ca. 1,5 uur)

Regelmatig in juli en augustus

Kruidenexcursie

Verhalen over de krachtige kruiden van Schiermonnikoog (ca. 2 uur)

Regelmatig in juli en augustus

Balgexpres

Zeehonden zien en schelpen zoeken (ca. 2 uur)

Regelmatig in juli, augustus en september

Huifkartocht

Met één of twee pk over het eiland (ca. 2 uur)

Regelmatig in juli, augustus en september

Eendenkooi

De kooiker vertelt je alles over zijn oude ambacht (ca. 1 uur)

Elke dinsdag, donderdag en zaterdag in juli

Online boeken

Het is mogelijk om via internet kaartjes te kopen voor de activiteiten van het bezoekerscentrum. Surf daarvoor naar www.np-schiermonnikoog.nl en klik door naar de activiteitenkalender. Natuurlijk kun je ook als vanouds kaartjes kopen aan de balie van het bezoekerscentrum.

Crossbill waddengids

Dit jaar vieren we 10 jaar UNESCO Werelderfgoed Waddenzee.

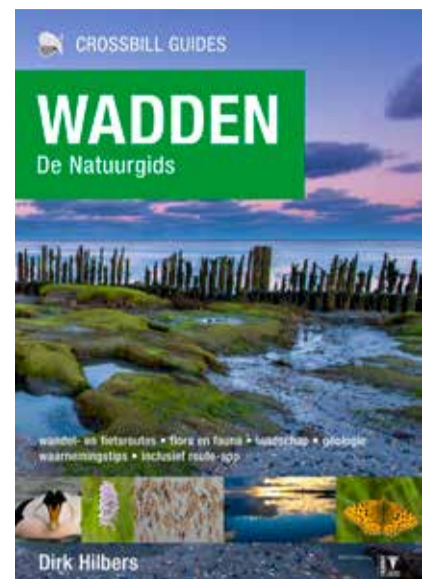
Een prachtige gelegenheid om de Crossbill Waddengids te presenteren.

Deze eerste volledige natuurreisgids van het Nederlandse Waddengebied laat de lezer kennismaken met de unieke waddendynamiek, de natuur, het landschap en de verhalen van de eilanden en de kust. Zo hoopt auteur en ecooloog Dirk Hilbers nog meer mensen

te overtuigen van de noodzaak dit bijzondere natuurgebied te beschermen.

Het boek (en bijhorende app) beslaat het hele Nederlandse Waddengebied, inclusief de vastelandskust. Het geeft uitgebreide achtergronden over natuur en landschap en koppelt deze aan 28 routes en tal van locaties en excursies waarop je deze het best kunt ervaren. De routes zijn zo samengesteld dat de gebruiker alle ecosystemen kan verkennen en de grootst mogelijke diversiteit aan flora en fauna kan zien.

De Crossbill Waddengids is verkrijgbaar bij het Bezoekerscentrum.

Vogelringstation

Al vele tientallen jaren worden op Schiermonnikoog zangvogels geringd, aanvankelijk op meerdere plaatsen maar vanaf 1991 in het 'Groene Glop'.

Door vogels te ringen willen we meer inzicht krijgen in de betekenis van het Groene Glop voor trekkende zangvogels, de conditie (gewicht, vetgraad) van de zangvogels vaststellen en gegevens verzamelen over de broedvogels in dit gebied. Dankzij het ringwerk kennen we nu van veel soorten de trekroutes

en kan men de pleisterplaatsen op die route beschermen.

Als je een geringde vogel vindt is het belangrijk dat je dat meldt. Stuur de ring met vindplaats, vinddatum, doodsoorzaak en vogelsoort naar het Vogelringstation, Postbus 50, 6700 AB Wageningen of via www.ring.ac. Als dank voor uw medewerking krijg je informatie over ringplaats en ringdatum.

Van augustus tot en met oktober organiseert het Vogelringstation iedere zondag en woensdagochtend om 11:00 uur een excursie. Ticket zijn te koop bij het bezoekerscentrum.

Boekje wandelen & fietsen

Het boekje "wandelen & fietsen op Schiermonnikoog" beschrijft negen prachtige wandel- & fietsroutes door de natuur en in het dorp. De routes worden stap voor stap beschreven en zijn bovendien ingetekend op handige kaartjes. Het boekje is geïllustreerd met toepasselijke foto's en bevat achterin extra informatie over enkele markante punten die u onderweg tegenkomt. Het boekje kost €7,50 en is te koop bij de VVV en bij het bezoekerscentrum. *Auch auf Deutsch - Also in English*

Beleef duistere avonturen op Schiermonnikoog

Schiermonnikoog is een van de donkerste plekken van ons land. Des te meer reden om er eens na zonsondergang op uit te trekken en het eilander nachtleven van een heel andere kant te leren kennen. Dat kan onder begeleiding – bijvoorbeeld door deel te nemen aan een sterrenexcursie of een avondwandeling – maar natuurlijk ook op eigen gelegenheid. Op de kaart Nachtleven op Schiermonnikoog hebben we alle mogelijkheden voor je op een rijtje gezet. Het prachtige ontwerp is gemaakt door Evert-Jan Soepboer. Deze kaart op A3-formaat is gratis verkrijgbaar bij de VVV en het Bezoekerscentrum, en wordt je aangeboden door het Nationaal Park.

Wadexcursie

Op het eerste gezicht lijkt het wad een lege, stinkende modderboel. Maar als je beter kijkt zie je dat de wadbodem vol leven zit. Ga mee met deze modderige wandeling over de bodem van de Waddenzee en verwonder je over poepende pieren, zich ingravende kokkels, Japanse oesters en kribbige krabben.

Wist je dat...

garnalen hun kleur kunnen aanpassen aan de zeebodem?

Haal met inheemse planten nieuwe bezoekers naar uw tuin of balkon. Zo verschaft u voedsel aan vlinders, zweefvliegen en tal van andere insecten. Voedsel dat in de natuur onder druk staat. Het assortiment van kwekerij *De wilde Akelei* bestaat uit ruim 50 inheemse planten en 20 kruiden, gekweekt zonder bestrijdingsmiddelen en toevoegingen. Planten die u en uw leefomgeving iets extra's geven en eenvoudig te vervoeren zijn!

DE GROENE TIP VAN SCHIERMONNIKOOG

Claudine – Parijs:
"Het herinnert mij aan Schiermonnikoog!"

Arjen – Rotterdam:
"Genieten van uw planten op ons dakterras!"

Henno's zomertips ...

Beemdkroon

Marokkaanse Munt

Schierzeep

KWEKERIJ DE WILDE AKELEI – REEWEG 3a – DIRECT NAAST VVV
 info@dewildeakelei.nl – www.dewildeakelei.nl – 06.24.500.485

Bij inlevering van deze bon ontvangt u

10% korting op een bootdoosje met 6 planten

Geldig t/m 30-9-'19
 en voor alle planten / kruiden

'Veel meer dan gewoon van A naar B'

Rolstoel vervoer

Aansluiting watertaxi

Schier Safari

Personen vervoer

Trouw vervoer

Bagage vervoer

0519 531010

www.taxi-boersma.nl

Bereikbaar van 7:00 tot 24:00 uur

PENSION WESTERBUREN

Klein gezellig familie pension in de oude kern van het dorp. Alle kamers zijn voorzien van tv en een eigen badkamer met douche en toilet.

Familie Weldring
 Middenstreek 32
 9166 LN Schiermonnikoog

Tel. 06-52212287
 of 0519-531196

info@westerburen.nl
 www.westerburen.nl

In samenwerking met Duinzicht en De Tjattel is het mogelijk om halfpension bij te boeken. Tevens verhuur van 2/4-persoons-appartementen gelegen aan de Reddingsweg.

Ga mee Wadlopen in het mooiste natuurgebied van Nederland

Ontdek het Werelderfgoed Waddenzee al lopend

Wadlopen is er voor iedereen. Natuurlijk, er zijn zwerftochten over het wad en oversteken naar eilanden als Ameland of Schiermonnikoog. Dat is een kwestie van stevig doorlopen, soms door een slikveld of een geul. Maar het kan ook gemakkelijker! Wij organiseren ook "wadloopbelevingen" vanuit Lauwersoog. Dat zijn unieke arrangementen waarbij het wadlopen wordt gecombineerd met varen, zeehonden kijken of een eilandbezoek.

De wadlooptocht is 1,5 uur over hard zand en een klein geultje. Onderweg vertellen de gidsen van alles. Geschikt voor kinderen vanaf 4 jaar. Voorbeelden hiervan zijn de Lutjewadtocht, de Zeehondenwadlooptocht of de Weststrand/Schiermonnikoogtocht.

Meer informatie op
www.wadlopen.com

Stichting Wadloopcentrum Pieterburen
 Haven 20, 9976 VN Lauwersoog

0595 - 528300
info@wadlopen.com | www.wadlopen.com

STA OP en KOM TERUG IN JE KRACHT

Neem die stap en wacht niet langer
 leer omgaan met trauma's, burn-out of stress

3-daagse RETREAT
 individueel of groepsgewijs
 op Schiermonnikoog

Bel of email mij nu

Sandra Bijl

06 51 899 589

sandra@live-your-choice.com

www.live-your-choice.com

WADLOPEN

...EN MEER

beleef 't!

RONDVAARTEN
 MET OF ZONDER WANDELING

RONDJE WAD
 DAGARRANGEMENT VOL UNIEKE ERVARINGEN

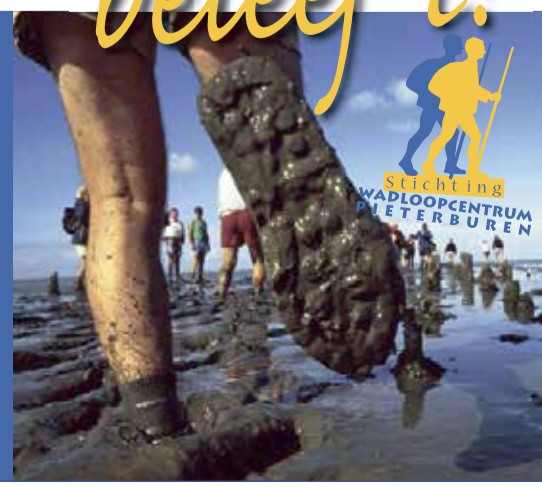
ZWERF- EN NACHTTOCHTEN
 NAAR BEWOONDE EN ONBEWOONDE EILANDEN

BETOVERENDE VERGEZICHTEN
 DE EINDER GLOORT VUURROOD,
 DE ZEE SPIEGELT ALS EEN VELD ROBIJNEN...

I: WWW.WADLOPEN.COM

E: INFO@WADLOPEN.COM

T: 0595 - 52 83 00

ACTIVITEITEN VRIJWILLIGERSCOLLECTIEF

Beleef Schiermonnikoog met het Vrijwilligerscollectief Schiermonnikoog

Een van de aantrekkelijkste eigenschappen van Schiermonnikoog is de enorme variatie aan landschappen - van zee en strand tot zoetwaterplas en natte duinvallei. Die variatie heeft het Vrijwilligerscollectief geïnspireerd tot het organiseren van allerlei activiteiten rond het eiland, zijn geschiedenis en zijn rijke natuur.

Al veertig jaar gaan de vrijwilligers 's zomers op pad met groepen van maximaal twintig deelnemers. Onderweg hoort u interessante, spannende en verrassende verhalen over het eiland in al zijn facetten. Alle zintuigen komen daarbij aan bod: als het even kan, wordt er niet alleen geluisterd, maar ook geproefd, gevoeld en gesnuffeld.

Het aanbod is bijna even afwisselend als het eiland zelf: bij het Vrijwilligerscollectief kunt u niet alleen terecht voor een wadexcursie of een jutterstocht, maar ook voor sterren kijken of een aardewandeling. Er is van alles te doen voor kinderen en sinds 2008 wordt ieder jaar het roemruchte Sliksleekampioenschap georganiseerd.

Het actuele programma vindt u op het weekoverzicht van het Bezoekerscentrum, dat door het hele dorp wordt verspreid. Opgeven kan online of aan de balie van het Bezoekerscentrum, waar ook laarzen en kijkers te huur zijn. Tenzij anders vermeld is dit tevens het startpunt van de excursies.

Bezoekerscentrum Schiermonnikoog
Torenstreek 20
0519-531641
www.np-schiermonnikoog.nl
www.facebook.com/VrijwilligersCollectief
Schiermonnikoog

Avond-tuur

Ontdek de geheimen van de schemering, samen met de zachteardige Schemerschim. Deze bijzondere ontdekkingstocht is bedoeld voor nieuwsgierige kinderen tussen 6 en 11 jaar. Ouders die niet alleen thuis durven te blijven, mogen ook mee.

Benodigdheden: warme kleding, dichte schoenen, liever geen zaklamp meenemen.
Duur: 1,5 tot 2 uur.

Kleine beestjes

Wie het kleine niet eert... Heb je weleens goed gekeken wat er allemaal rondkruipt in de bomen, de struiken en het gras? Gewapend met loepstokjes en speciale zuigflesjes ga je op jacht naar wantsen, kevers, zweefvliegen en ander klein grut. En als klap op de vuurpijl ga je ook nog waterbeestjes vangen! Vanaf 4 jaar.

Benodigdheden: fiets, laarzen voor de kinderen.
Duur: 1,5 tot 2 uur.

Kruiden

Zachte heelmeesters, gevaarlijke giften en traditionele geneeswijzen - tijdens onze kruidentocht hoor je allerlei afwisselende verhalen over de krachtige kruiden van Schiermonnikoog. Een alternatieve blik op de soortenrijke plantenwereld.

Benodigdheden: fiets.
Duur: ongeveer 2 uur

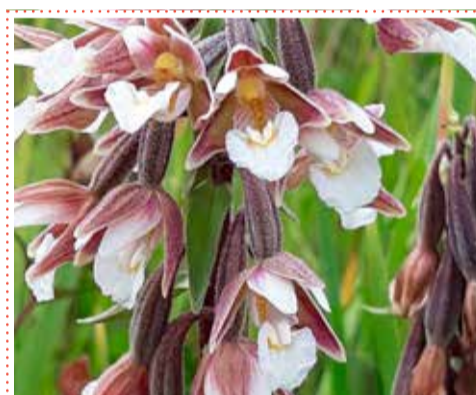

Foto: Hilbrand Abma

Wist je dat...

... er van mei tot en met juli wilde orchideeën bloeien op Schiermonnikoog?

Sliksleekampioenschap

Het Schiermonnikoger Sliksleekampioenschap vindt dit jaar plaats op zaterdag 10 augustus om 11.15 uur. Dit unieke spektakel wordt een keer per jaar georganiseerd door het Vrijwilligerscollectief. Ten westen van de Jachthaven leggen stoere deelnemers op een echte slikslee een parcours af over het wad in zo kort mogelijke tijd. Daarbij hebben ze slechts één doel voor ogen: het winnen van de felbegeerde gouden haring. Dit alles vindt plaats onder uiterst modderige omstandigheden. Toeschouwers zijn van harte welkom op de pier naar de Jachthaven.

Benodigdheden voor deelnemers: laarzen (eventueel te lenen) of oude gympen, kleren die vies mogen worden. Deelname vanaf 14 jaar.

Excursions in English/ Führungen auf Deutsch

Sometimes we give excursions in English. Please ask at the Bezoekerscentrum.

Manchmal bieten wir Führungen an auf Deutsch. Bitte informieren Sie beim Bezoekerscentrum.

Heerlijk genieten op Landal Vitamaris

Gratis
opgemaakte
bedden bij
aankomst

- Ca. 1 km van het strand gelegen
- 62 comfortabele appartementen, waarvan 16 luxueus en modern
- Overdekt zwembad met peuterbad*
- Gratis wellnessruimte met sauna's, Turks stoombad en relaxruimte*
- Beauty- en massagesalon*
- Snelbruiner

- Speeltuin, airtrampoline en kinderspeelhoek
- Fun & Entertainment-programma in samenwerking met het Schiermonnikoger recreatieteam (tijdens de Nederlandse schoolvakanties)
- Fietsverhuur
- Gratis busvervoer van haven naar complex en v.v.

Landal Vitamaris
Badweg 53
9166 NE Schiermonnikoog
www.landal.nl/vitamaris

*Alleen toegankelijk voor gasten van Landal Vitamaris.

*Gezellig bruin café in het centrum van het dorp, met groot terras.
Waar u kunt lunchen, dineren of genieten van onze lekkere speciaal bieren.*

Café It Aude Beuthus Nieuwestreek 6 Schiermonnikoog

Beau & Visage
• Wellness & Huidverbetering •

DEYNIQUE
cosmetica

- Gezichtsbehandelingen
- Benen Harsen • Pedicure Behandelingen
- Permanente Make Up Behandelingen
- Bruids Make Up

*Alle behandelingen
uitsluitend op afspraak!*

Greetje Smilda
@info@beauvisage7a.nl • 06 46 30 42 92
Middenstreek 7a • Schiermonnikoog

f Beau Visage

Atelier Langestreek 7
schierhout lampen, foto's
en olieverf **schilderijen**

fotografie
trouwreportage
familie gezin shoot
landschap
interieur en
website

verhuur appartementen
paal 7 en studio 7
op Langestreek 7

0517 531177
06-47603896

WWW.SCHIERHOUT.NL

atelier Romy f

romydam@kpnmail.nl

EXCURSIES

Cultuurhistorische excursies

Leer Schiermonnikoog op een boeiende wijze kennen tijdens deze cultuurhistorische excursie. Onze eilander gids Arend Maris neemt je in ongeveer 2 uur mee in een reis door de tijd op us Lytje Pole. Deze bescheiden, maar tevens bevlogen gids heeft al heel wat publicaties en boeken op zijn naam staan die betrekking hebben op de cultuurhistorie van Schiermonnikoog. Voor historische feiten ben je bij hem dan ook aan het juiste adres. Maar niet alleen dat... Een wandeling met Arend Maris door het dorp zal je nog lang heugen! Wanneer je je ogen dicht doet tijdens zijn verhalen, waan je je op een eiland uit lang vervlogen tijden!

Natuurexcursie

Zowel wandelend als fietsend neemt natuurkenner Kees van der Wal je mee naar de mooiste plekjes van Schiermonnikoog. Kees kent alle geheimen van de natuur en deelt deze graag op een bijzonder boeiende wijze. Kees houdt rekening met het weer en het seizoen en stemt zijn route af op de omstandigheden en, indien mogelijk, ook op de wensen van zijn gasten. Er is ruime aandacht voor de flora en fauna van het eiland. Zowel bijzondere planten en vogels als mede spannende en humoristische verhalen van het eiland komen aan bod. Daarnaast is Kees ook de man die veel weet van zaken als de historie van het dorp en het buitengebied. Dit is zeker geen standaard excursie.

Meestervertellers nemen u graag mee op cultuurhistorische wandeling door de streken, de boswachters vertellen graag over hun eiland, en zelfs de jutters van Schiermonnikoog durven hun geheimen te delen.

Vogels kijken voor beginners

Tijdens deze vogelexcursie voor beginners ga je samen met Thijs de Boer op pad om te leren wat de beste plekken zijn en waar je op moet letten tijdens het vogel spotten. Van de prachtige vogelkijkhut bij de Westerplas tot aan de vogelkijkplek op de Kobbeduinen, op iedere plek tref je weer een andere vogel aan zoals de sierlijke lepelaar, de razendsnelle steltlopers en de rustige bergeend. Meer dan 300 vogelsoorten zijn er gedurende het jaar op Schiermonnikoog te zien, met in elk jaargetijde weer andere soorten.

Wandelexcursie

Toen rond 1720 de oude buurtschappen in de golven verdwenen werd er een nieuw dorp gebouwd. Maar waarom op deze plek en waarom die rechte straten? Waarom staan er twee torens in de duinen? Waar lieten de bewoners hun afval? Wat betekent Helmsnijderspad? Thijs de Boer vertelt je de antwoorden tijdens deze twee uur durende excursie.

Zeehondenexcursie

Het VVV werkt met verschillende aanbieders van zeehonden excursies. Kom naar ons kantoor of kijk op www.vvvschiermonnikoog.nl naar de excursie die jou het meeste aanspreekt. Er valt onder andere te kiezen uit varen op een schip naar een zandplaat, alwaar je van boord af mag en dus loopt op de bodem van de Waddenzee, of je gaat naar de schelpenbank het Roode Hooft om Japanse oesters, kokkels, maar ook krabbetjes en garnalen te zoeken. Er is een schip dat vaart op blauwe diesel, een biologisch gemaakt product met als grootste voordeel is dat het geheel emissievrij is. Er is dus geen CO2 uitstoot. Zit je ook niet meer in de rook! In alle gevallen geldt dat je tijdens het varen grote kans hebt om zeehonden te spotten! De schippers weten precies waar ze zitten en zullen op gepaste afstand langsvaren.

Jutten en Schelpen zoeken

"Geboren op het eiland, heeft het strand mij altijd getrokken. Vooral met noordenwind en na een storm ging ik met vrienden naar het strand om te jutten. Nog steeds vind ik het strand het mooiste deel van Schiermonnikoog, omdat het nooit hetzelfde is en omdat er van alles is te vinden." Zo vertelt onze gids Thijs de Boer. In de loop der jaren heeft Thijs al een hoop bijzondere vondsten gedaan. Die vondsten kun je overigens terugvinden in de tuin van Thijs, want daar heeft hij het prachtige Schelpenmuseum 'Paal 14' gebouwd. Met wie kun je dan ook beter op pad gaan voor een excursie Jutten en Schelpen zoeken? Je gaat natuurlijk samen het strand op om zelf van alles te vinden. Overigens is er altijd een jutterbittertje of een frisdrankje tijdens deze tocht. Zie ook de andere excursies van Thijs de Boer op deze pagina.

Wadexcursies

Je gaat het wad op en de echte modder in! Hier maak je niet allen kennis met het wad, maar krijg je ook uitleg over het ontstaan, de getijden, de dynamiek en het belang van het wad voor mens, dier en plant. Schepnet en greep gaan mee om wormen, weekdieren, garnalen en vissen te vangen en te bekijken. Thijs de Boer begeleidt deze excursie.

Fietsexcursie

Tijdens deze excursie ga je met Thijs de Boer een fietstocht maken over het eiland. De start is in het dorp. Daarna gaan we naar enkele plekken op het eiland waar de diverse particuliere eigenaren hun sporen hebben nagelaten. Buiten het dorp gaan we verder terug in de tijd, zien en horen we hoe de vele gevarieerde landschappen op dit kleine eiland zijn ontstaan en hoe kortgeleden (op de geologische tijdschaal) dit is gebeurd. Uiteraard komen veel van de bijzondere planten en dieren die hier nu leven aan de orde.

Alle onze excursies zijn te boeken/reserveren aan de balie en via [vvvschiermonnikoog.nl](http://www.vvvschiermonnikoog.nl)

Soepboer Rijwielverhuur

Keuze uit 4000 fietsen.

U vindt ons op de veerdam
en bij de eerste bushalte in het dorp,
50 meter achter het VVV-kantoor.

tel 0519-53 16 36 www.fietsverhuursoepboer.nl email: info@schierfiets.nl

Smakelijk Schier.nl

tel.: 0519 53 20 75

van broodje tot complete maaltijd;
bezorgd op uw vakantieadres
op Schiermonnikoog.

Ga naar: smakelijkschier.nl

YOGA FESTIVAL

SCHIERMONNIKOOG

13, 14 EN 15 SEPTEMBER 2019

WWW.YOGAFESTIVAL.SCHIERMONNIKOOG.NL

EVEN HELEMAAL TOT RUST KOMEN

In één van onze dertien prachtige vakantiehuizen op schiermonnikoog

WADDENRUST

www.vakantiehuisjeswaddenrust.nl

info@vakantiehuisjeswaddenrust.nl

06-30066518 of 06-11205200

Vrouwe Jakoba

SCHIERMONNIKOOG

Bezorgservice - Eetwinkel - Slijterij

- Pizza's
- Pasta's en lasagnes
- Salades
- Vlees- en visgerechten
- Kindermenu's

Badweg 4

0519 - 53 11 73

ook op zondag open

Dekt u alvast de tafel...

www.vrouwejakoba.nl

WINKELN

De openingstijden van de winkels zijn duidelijk zichtbaar aangegeven op de winkeldeuren.

Bakkerij Schuthof

Middenstreek 12, tel. 0519-531265
www.bakkerijSchuthof.nl

Boekhandel Kolstein

Middenstreek 38, tel. 0519-532239
www.kolstein.nl

Drogisterij en kledingwinkel Streek 56

Langestreek 56, tel. 0519-531962
www.streek56.nl

Eetwinkel Vrouwe Jakoba

Badweg 4, tel. 0519-531173
www.vrouwejakoba.nl

Lifestylewinkel Kleur aan Zee

Langestreek 17, tel. 0519-531033
www.kleuraanzee.nl

Kledingwinkel Schier Fashion

Middenstreek 29, tel. 0519-531293

Kleding- en cadeauwinkel Rettekete

Middenstreek 11, tel. 0519-531733
www.rettekete.com

Kado en woonwinkel 'T Wente

Langestreek 64, tel. 06-17252628
www.t-wente.nl

Op Struun

Middenstreek 23, tel. 06-46277842
www.opstruun.nl

Pottenbakkerij Hjirre

Middenstreek 27
www.aleidablom.exto.nl

Snoepwinkel 't Peperhúsjen

Middenstreek 42, tel. 0519-531158
www.peperhusjen.nl

Supermarkt SPAR Brunekreef

Middenstreek 2, tel. 0519-531254
www.sparbrunekreef.nl

Doe-het-zelf winkel Dijkstra

Noorderstreek 26, tel. 0519-531762
www.bouwenopschier.nl

Kwekerij De wilde Akelei

Reeweg 3a, tel. 06-24500485
www.dewildeakelei.nl

VVV Schiermonnikoog Shop

Reeweg 5, tel. 0519-531233
www.vvvschiermonnikoog.nl

Watersportwinkel Onder Zeil

Reeweg 8, tel. 0519-720530
www.onderzeil-schiermonnikoog.nl

GALERIES & ATELIERS

Atelier Schier

Atelier Schier organiseert op Schiermonnikoog diverse workshops op het gebied van schilderen, meditatie, zang en juttersgeluk. Het hele jaar door kunt u hier terecht voor familie- en bedrijfsuitjes uitjes. Hou de website en de Lytje Pole Agenda in de gaten voor verrassende projecten, lezingen en workshops!

KunstFaam

Bij open atelier KunstFaam aan Badweg 5 kunt u kunst kijken en kopen in de wisselende expositieruimte, kunstenaars aan het werk zien in de open werkplaats, én zelf aan de slag in het KunstFaam-Laboratorium.

Kunstenaars wisselen elkaar daar af en geven workshops in hun specialiteit, zoals juten met Faam, sculptuur in klei, keramiek en ook workshops tekenen en stempels maken. Deze creatieve sessies zijn voor zowel kinderen, volwassenen als bedrijven. De constante factor binnen KunstFaam is kunstenaars Klasiëna Soepboer, afgestudeerd aan zowel de Academie Minerva als aan de Gerrit Rietveld Academie. Klasiëna is een geboren en getogen Schiermonnikoogse. Haar werk vindt u op www.klasiëna.nl.

Badweg 5

Atelier Romy

Als de vlag uithangt toont Romy vol enthousiasme haar schilderijen en foto's, in het kleine atelier aan de Langestreek. Ook kunt u deze fotografe boeken voor onder andere bruilofsfeest en familieshoots. Volg Romy alvast op Twitter: @wadfotografen.

Langestreek 7

Pottenbakkerij Hjirre

Bij Pottenbakkerij Hjirre is keramiek te zien en te koop waarbij de maakster zich heeft laten inspireren door het eiland. Monniken, eilander huisjes, schelpen en ander natuur gerelateerde keramiek wordt door pottenbakster Aleida Blom ter plekke gemaakt. In de winkel liggen originele producten die alleen op Schiermonnikoog te koop zijn. Daarnaast is het 'Kunstverzameldoosje' van Kunstgroep S.Jain verkrijgbaar.

Middenstreek naast nummer 27,

Galerie Ogygia

In galerie Ogygia kunt u genieten van een wisselende collectie schilderijen, etsen, giclées en keramiek van verschillende kunstenaars. Daarnaast biedt de galerie een diversiteit aan artikelen die ambachtelijk gemaakt zijn en ook een uitgebreide collectie kunstkaarten, kalenders en agenda's. De collectie wisselt regelmatig, dus is er altijd iets nieuws te ontdekken.

Nieuwestreek 7

Wist je dat...

er spelletjestafels zijn op de boot van en naar Schiermonnikoog?

KunstDok

Een initiatief van KunstFaam en De Kunstdames en vindt deze zomer plaats op het meest noordelijke Waddeneiland. Een groep kunstenaars, van jong talent tot gevestigde namen, is uitgenodigd zich te laten inspireren door de uitbundige flora en fauna van het eiland, maar ook door de rijke cultuurhistorie en het leven van nu. Het unieke van dit project is dat bezoekers van het eiland het ontstaansproces ter plekke kunnen volgen omdat de kunstenaars daadwerkelijk op het eiland en in het atelier van KunstFaam aan de slag gaan.

Galerie Stella van Acker

Al 40 jaar loopt Stella van Acker haast elke dag richting Paal 10 om inspiratie op te doen voor haar schilderijen; in de zomer maar ook op de prachtige winterdagen. Zij maakt zo de herfststormen mee, de stille winterdagen en het vroege voorjaar waar de kleuren verzonken zijn maar waar de eerste leeuwerik bidt in de lucht. Door dit te ervaren weet zij hoe ze de Natuur moet benaderen in haar werk.

"Ik zal nooit een schilderij maken, dat zo mooi is als de Natuur. Daar wil ik ook niet naar streven. Ik wil alleen vol eerbied en aandacht schilderen."

Middenstreek tussen nummer 21 en 23

EXPOSITIES

Het eigen Waddenvliegtuig wit geschilderd en uitgerust met brancard en een rood kruis op de romp (winter 1956).

Ambulancevluchten vanaf de Waddeneilanden 1933 - 2019

Het is een geruststellende gedachte dat de helikopter kan worden ingezet als er acute medische hulp nodig is wanneer je op een Waddeneiland woont. De eerste ambulancevlucht vanaf Schiermonnikoog vond plaats op 8 december 1933. Jan Holwerda heeft alle vliegtuigen en helikopters die in de

afgelopen 87 jaar zijn ingezet, op schaal nagemaakt. Naast de opeenvolgende modellen, neemt de expositie je mee in de tijd. Hoe werd het ziekenvervoer bijvoorbeeld tijdens de Tweede Wereldoorlog geregeld en onder winterse omstandigheden? Deze expositie is te zien in het Koningshuis.

Zomerexpositie

In Strandresort Schier is van 1 juli tot 30 september 2019 de zomerexpositie van Riky Alers-Jeurissen te zien. In deze expositie toont kunstenaar Riky schilderijen die een beeld geven van haar inspiratiebronnen. Zij is geïnspireerd door haar woonplaats Schiermonnikoog met het strand, de kwelder en de zee. Impressies met ruimte voor interpretatie. Riky heeft veel reizen gemaakt waardoor ze in contact kwam met andere culturen. In aquarel en acryl schilderde ze daarover maar ook landschappen, flamenco-dans en katten. Haar schilderijen zijn altijd kleurrijk en expressief.

Koningshuis

't Heer en Feer heeft in het Koningshuis aan de Nieuwestreek 1, genoemd naar de laatste bewoner, een bescheiden expositie ingericht met elementen uit verschillende aspecten van de eilander cultuurhistorie. Er is een hoekje voor de strandpalen, een vitrine met beschilderde kannen van Luitjen Elles, een kleine bibliotheek met boeken over het eiland, ingebonden dorpsbodes en plakboeken van de schoolreisjes van Henk Koning, modellen van veerboten en informatie over de walvisvaart, de zeevaartschool, de eilander taal en Vredenhof. In een donker zaaltje draaien films uit het eilander verleden. Vrijwilligers leiden de bezoekers rond, vertellen verhalen en beantwoorden vragen.

Kunstgroep Sjain

Deze vereniging heeft als doel om kunst op Schiermonnikoog onder de aandacht te brengen. Kunstgroep Sjain is in 2016 opgericht en bestaat uit 6 leden: Aleida Blom, Coba Harthoorn, Garda Meerdink, Klasiena Soepboer, Klaske Noordenbos en Romy Dam. Allen werkzaam in en met kunst op Schiermonnikoog. Sjain is het eilander woord voor kijken. Kijk naar Sjain op Facebook.

Van Burcht tot Klooster

In januari hield Rijsbergen aan de Knuppeldam 2 op te bestaan, om als klooster voortgezet te worden door monniken van de orde der cisterciënzers. De geschiedenis van dit pand uit 1757 is nauw verbonden met die van het eiland. Het was de residentie van opeenvolgende eigenaren van Schiermonnikoog. Hoe het de eilanders verging, was afhankelijk van hun opstelling. Ook Rijsbergen golfde mee met tijden van welvaart en neergang. Tijd voor een expositie! En die is er nu, in het Bezoekerscentrum aan de voet van de witte toren. Ook het themanummer van 't Heer en Feer is dit jaar gewijd aan dit bijzondere pand uit 1757 dat voor Schiermonnikoog van grote cultuurhistorische waarde is.

What a Wonderful World

Een poster tentoonstelling van verscheidene rijwiel producenten uit Nederland en andere aangrenzende landen. Deze posters komen uit het archief van Kees Soepboer. De ontwerpen van deze posters zijn rond 1900 gemaakt en daarom een prachtig voorbeeld van het begin van de rijke Nederlandse fietshistorie. Soepboer Rijwielverhuur, Paaslandweg 1

Wrakhout

Impressies samengesteld uit alle mogelijke zaken die in de vloedlijn gevonden zijn, met als belangrijke basis een houtje of houten plankje. De wrakhout-bootjes zijn allemaal uniek, en krijgen door het diverse materiaal fantastische vormen: symbolen van vrijheid, reizen en ontdekken. Harm Carrette toont zijn bootjes in de oude schuur waar 's winters de paarden gestald staan.

Van der Molenpad 13, tel. 0519-531633
www.wrakhoutschiermonnikoog.nl

Abel Groenewold

In zijn studietijd op de Klassieke Academie ontdekte Groenewold vooral de vele mogelijkheden om de werkelijkheid weer te geven naast de verschillende manieren van kijken naar de dingen en de mensen. Het zijn voornamelijk het Groninger landschap, het Emsland én sinds een paar jaar Schiermonnikoog die hem bezighouden. Suggestie is voor hem een belangrijk begrip, vooral bij het tekenen. Genoeg detail en genoeg kleur en het toepassen van de eigenschappen van kleur, vooral het warm en koud naast elkaar gebruiken, dat is voor Groenewold essentieel. De zon geeft warmte, de blauwe lucht geeft de koele tint in de schaduwen. "Met de kleur maak je de sfeer. Dat is, samen met de ruimtelijkheid, altijd de inspiratie voor een nieuw schilderij". Kom zijn werken bewonderen in Galerie Ogygia aan de Nieuwestreek.

Bezoekerscentrum

In 2019 presenteert het bezoekerscentrum 'Wildzoekers VOGELS', een verrassende tentoonstelling over de vogels die je op Schiermonnikoog en in andere Nederlandse wildernissen kunt tegenkomen. Met veel opgezette vogels, foto's, interessante filmpjes, leuke spelletjes en een speurtocht. In de cultuurhistorische zaal is de tentoonstelling 'Rijsbergen, van burcht tot klooster' te zien, een expositie van cultuurhistorische vereniging 't Heer en Feer over de geschiedenis van een markant gebouw op het eiland. In de permanente expositie 'Landschappen van het eiland' maak je kennis met de verschillende landschappen op Schiermonnikoog en kun je zeedieren in actie zien in het zoutwataquarium.

BOUW/KLUS/INSTALLATIE/ SCHILDER BEDRIJVEN

Klusbedrijf D. Dam

tel. 0519-531177

Bouwbedrijf Dijkstra

tel. 0519-531762

Bouwbedrijf Meintema-Hiemstra

tel. 0519-531276

Installatiebedrijf Vlasma

tel. 0519-531345

Schier Schilders

tel. 0519-531082

ETEN & DRINKEN

Café It Aude Beuthûs

Nieuwestreek 6, tel. 0519-531460

www.cafeboothuis.nl

Cafetaria De Halte

Reeweg 4, tel. 0519-531256

www.schiermonnikoog-horeca.nl

De Koffiekajuit

Langestreek 17, tel. 0519-532075

www.smakelijkschier.nl

Tox Bar

Reeweg 7, tel. 0519-531373

www.toxbar.nl

Drink- & Eethuis De Berkenplas

Pr. Bernhardweg 1, tel. 0519-531570

www.schiermonnikoog-horeca.nl

Familierestaurant 't Wantij

Langestreek 11, tel. 0519-531526

www.smakelijkschier.nl

Hotel, wijnbar & bistro De4dames

Langestreek 9, tel. 0519 531133

www.de4dames.nl

Hotel Duinzicht

Badweg 17, tel. 0519-531218

www.hotelduinzicht.nl

Hotel Graaf Bernstorff

Reeweg 1, tel. 0519-820050

www.bernstorff.nl

Hotel Van der Werff

Reeweg 2, tel. 0519-531203

www.hotelvanderwerff.nl

Hotel Brasserie Om de Noord

Langestreek 66, tel. 0519-700200

www.hotelomdenoord.nl

Restaurant Noorderlicht

Middenstreek 3, tel. 0519-346616

Restaurant Marina (jachthaven)

Reeweg 27, tel. 06-27860833

www.marinaschier.com

Caffè Mobile

Veerdam, tel. 06-21517331

www.caffemobile.nl

LEES VERDER OP PAG 34

MUSEA

Rariteitenkabinet Gribus

In de receptie van It Aude Kolonyhûs aan de Badweg vind je de Gribusmannetjes die de afgelopen jaren op allerlei festivals in oude caravans hebben rondgereisd.

Ook kom je hier een draak op sterk water tegen. Deze is ooit door Martin Roemers, zoon van de vuurtorenwachter, vlakbij bij de vuurtoren is gevonden. Verder vind je hier de oude typemachine van Graaf von Bernstorff, geschonken door Auke Talsma, de kapiteinspet van Klaas Visser, blikseminslag, rariteiten van Stones fan en eilandgek Boudewijn Buch, de aorta van een potvis, de hele walvisvangst op de Willem Barentsz levendig in beeld gebracht en nog veel meer. Kom je verwonderen en verbazen!

Openingstijden: zaterdag, zondag en woensdag tussen 11:00 en 13:00 uur

www.itaudekolonyhus.nl

Bunkermuseum Schlei

Het museum is gevestigd in de Seeburgbunker aan het einde van de Prins Bernhardweg (voor het strandpaviljoen de Marlijn naar links, bij het kanon).

Het bunkermuseum wordt geëxploiteerd door de Stichting Bunkermuseum Schlei. De stichting heeft tot doel het verzamelen en bewaren en tentoonstellen van goederen en kennis over de Tweede Wereldoorlog op het eiland Schiermonnikoog. De goederen en andere materialen worden tentoongesteld in de Seeburgbunker, tijdens de Tweede Wereldoorlog de communicatiebunker in de radar stelling/dorp Schlei. Vanuit deze bunker werd de radar informatie doorgeseind naar de vliegbasis Leeuwarden waar jagers van de Luftwaffe gestationeerd stonden.

Wissel-expositie

Vanaf mei is in het Bunkermuseum Schlei de nieuwe expositie "75 jaar bevrijding" te zien. De expositie omvat de periode van 6 juni 1944 (D-day) tot en met de bevrijding van Schiermonnikoog op 11 juni 1945. Te zien zijn de oorlogsverrichtingen van de Geallieerden tijdens de landingen op de stranden van Normandië, de gevechten op het Franse platteland, Market Garden (de poging om via Arnhem Duitsland in te trekken en om Nederland in 1944 te bevrijden), het Ardennenoffensief, de bevrijding van Nederland en tenslotte de bevrijding van Schiermonnikoog. Naast documentatie in de vorm van kranten, posters en kaarten stellen we ook veel artikelen ten toon, zoals bevrijdingstegels, mokken, schildjes, etc.

Openingstijden: Woensdag en zondag van 13:00 - 16:00 uur. Op zaterdag 4 mei tevens van 13:00 - 16:00 uur. Meer informatie: info@bunkermuseum-schlei.nl of bel 0519-531701

Schelpenmuseum PAAL14

Aan het Martjeland ligt Schelpenmuseum Paal 14, hier kun je schatten uit verschillende wereldzeeën als schelpen, barnsteen, botten, scheepswrakken en nog veel meer bewonderen. Het Schelpenmuseum heeft boekjes over de vogels, planten, schelpen, vlinders en paddenstoelen van Schiermonnikoog uitgegeven en er zijn originele souvenirs te koop zoals barnsteen van Schiermonnikoog en strandvondsten in lijstjes of op strandhout. Nieuwsgierig geworden? Kom langs om de schatten uit de zee te bewonderen en daarna zelf op pad te gaan!

Openingstijden: Alle dagen geopend tussen 14:00 - 17:00 en 20:00 - 22:00 uur
www.schelpenmuseum.nl en 0519-531663

Andere bunkers en objecten

Het Bunkermuseum Schlei heeft nog twee bunkers opengesteld. De eerste is een kleine munitiebunker op de hoek bij het Westerhofpad. De tweede is de aggregaat bunker van de stelling Schlei en staat rechts voor de fietsenstalling aan het eind van de Prins Bernhardweg. Hierin o.a. een aggregaat dat er in de Tweede Wereldoorlog ook heeft gestaan. Naast deze twee bunkers heeft het Bunkermuseum Schlei verschillende voorwerpen uit de Tweede

Wereldoorlog tentoongesteld in de theetuin van Hotel van der Werff, direct achter de muziekkoepeel het

Beukennootje. De twee bunkers en de voorwerpen in het dorp zijn elke dag te bezichtigen.

VRIENDSCHAP.
VERRAAD. WRAAK.

SPEELT
ZICH AF OP
SCHIER

Het nieuwe boek van Peter Römer en Annet Hock:

OOG OM OOG

NU VERKRIJGBAAR!

www.awbruna.nl

HISTORIE

't Heer en Feer

Cultuurhistorische Vereniging

De Vereniging stelt zich ten doel het opsporen, registreren en zo mogelijk zelf verzamelen, bewaren en onderhouden van het eilander erfgoed in de ruimste zin van het woord.

Zou je wel wat meer willen weten van de geschiedenis van us Lytje Pole? 't Heer en Feer komt drie keer per jaar met een tijdschrift waarin iedere keer weer bekende en minder bekende historische

feiten worden uitgediept. Prachtig om te lezen en op zoek te gaan naar herkenning zoals verschillende familiegeschiedenissen achter de voordeuren.

Samen met 't Heer en Feer

't Heer en Feer bundelt de krachten om met derden waar nodig monumenten op te richten en te onderhouden. Ook wil ze graag een accommodatie verwerven en onderhouden ten behoeve van het bewaren, onderhouden en publiekelijk tonen van het kostbare eilander erfgoed. Leden en vrijwilligers zijn onmisbaar en uiteraard zijn nieuwe leden van harte welkom.

Pret op het strand

Met de zomer in aantocht kan de badkleding uit de kast. Mode verandert maar de pret op het strand is van alle tijden. In de negentiende eeuw werd aan de noordzijde van het eiland een boulevard aangelegd en zijn een badhotel en fraaie zomerhuizen gebouwd. Doel was het eiland toeristisch op de kaart te zetten. Badhotel, boulevard en een aantal zomerhuizen vielen in de twintiger jaren van de vorige eeuw ten prooi aan de zee. Het toerisme nam desondanks een grote vlucht.

Koningshuis, cultuurhistorisch hart van het eiland

Het pand aan de Nieuwestreek 1, beter bekend als het Koningshuis, blijft komende zomer beschikbaar als onderdak voor 't Heer en Feer.

Sinds de opening in augustus 2018 heeft dit huis zich in korte tijd ontpopt tot het cultuurhistorische hart van Schiermonnikoog.

Je wordt ontvangen door gastheren en -

vrouwen van het eiland, kunt een kleine expositie bezoeken, documenten inzien en oude films bekijken. Met zekere regelmaat worden lezingen georganiseerd rond thema's over de eilander historie. De vereniging beschikt over een archief, gevestigd in het Dorpshuis. Op afspraak kunt u daar documenten inzien. Daarvoor kunt u het beste per email contact opnemen: archieff@theerenfeer.nl

Dorpsomroeper

Ondanks dit tijdperk van snelle media als twitter en facebook, gaat er op het eiland nog steeds een dorpsomroeper rond om allerlei zaken van belang aan te kondigen.

Een autoluw eiland

Het vervoer van en naar de boot gebeurde in vroeger tijden met paard en wagen. De aanlegsteiger was gelegen waar nu de jachthaven is. Rond boottijd mochten eilanders graag op de dijk een kijkje nemen. In 1962 werd een nieuwe veerдам aangelegd. De afstand naar het dorp is daardoor groter geworden. Het aantal bezoekers nam in de loop der jaren enorm toe. Alhoewel getracht wordt het autoluwe karakter van het eiland te bewaren, door deze veranderingen hebben auto's en bussen paard en wagen al lang vervangen.

Oud Schiermonnikoog op Facebook

Foto's vangen de tijd. Ze vertellen verhalen en herbergen herinneringen: oude geliefden of bekenden, een vervlogen jeugd of tijd, een favoriete plek. Dierbare foto's met een verhaal. Een verhaal dat velen kunnen aanvullen.

Jaarboek 2018

Het JAARBOEK 2018 werd gepresenteerd op zaterdag 30 maart. Aan de drie kinderen van Henk Koning werd het eerste exemplaar uitgereikt, in het huis waar zij opgroeiden. Hun vader was de grondlegger van de cultuurhistorische vereniging. Hij overleed in 2018. De jaarboeken worden uitgegeven door 't Heer en Feer. Ze zijn waardevol omdat daarin het eilandleven in al zijn facetten aan bod komt. Ook van vorige jaren zijn nog exemplaren beschikbaar.

Op de facebook pagina Oud Schiermonnikoog vind je een steeds groter wordende verzameling van meer dan 7000 foto's van particulieren, belangeloos beschikbaar gesteld. Initiatiefneemster Heleen Faber beheert deze pagina met grote zorgvuldigheid. De groep telt nu al meer dan 2300 leden zowel op Schiermonnikoog als ver daarbuiten (de VS, Indonesië, Australië en Zuid-Afrika). Kom kijken en sluit je aan!

Foto: In 1962 maakte Tjipke Faber deze foto bij de veerboot.

Cultuur Historische Vereniging
't Heer en Feer
Schiermonnikoog

'T Heer en Feer
www.theerenfeer.nl

HULPDIENSTEN OP SCHIERMONNIKOOG

KNRM

35 Vrijwilligers en 1 beroepsschipper waken over de wateren rondom het eiland. De reddingboten Koning Willem I, Edzard Jacob en de speciale truck zijn 24 uur per dag paraat.

www.knrm.nl/schiermonnikoog. Ook te volgen via Facebook en Twitter. Veerweg 5, tel. 06-51541970

Politie

Het team op Schiermonnikoog heeft naast de opsporings- en handhavingstaak van de politie ook een hulpverleningstaak bij rampen en ongevallen.

Voorstreek 28 tel. 0900-8844

Op de hoogte blijven? Volg de politie op [face-book.com/politieschiermonnikoog](https://www.facebook.com/politieschiermonnikoog).

GGB de Wadden

Het team van de Grootchalige Geneeskundige Bijstand (GGB) bestaat uit 10 personen, inclusief chauffeurs, en volgt maandelijks trainingen, gegeven door iemand van het RAV. Daarnaast is er 1 of 2 keer per jaar een multidisciplinaire oefening samen met ambulance, brandweer en het ondersteuningspeloton van de brandweer.

Ambulance

De Ambulancezorg beschikt over een continu bemande ambulance, plus een reserveambulance. Wanneer iemand met spoed naar het ziekenhuis moet, kan dit met een ambulance op de veerboot, met de reddingboot of met een helikopter. Deze keuze is afhankelijk van de urgentie, beschikbaarheid en weersomstandigheden.

Brandweer

De brandweer op Schiermonnikoog heeft zijn modern uitgeruste kazerne aan de Knuppeldam 8. Het brandweerteam heeft drie voertuigen en bestaat uit veertien vrijwilligers. Ook heeft Schiermonnikoog een zogenoemd ondersteuningspeloton, bestaande uit vijftien vrijwilligers. Voor brandbestrijding op de Waddenzee wordt samengewerkt met de KNRM.

Informatie over preventie tekenbeten

Als je je in de natuur begeeft loop je risico teken op te lopen. Ook hond en kat kunnen ze mee in huis brengen. Dus wees voorzichtig en controleer jezelf en je kinderen b.v. onder de douche op 'kleine zwarte spinnetjes'. Heb je een tekenbeet, dan zwelt het achterlijf van de teek op. Als je hem goed verwijdert met een tekenpincet of een tekenpas binnen 24 uur is er geen probleem. Maar zit de teek er langer dan 24 uur kun je om een korte antibioticakuur vragen aan de huisarts om problemen te voorkomen. Blijf altijd de plek in de gaten houden en blijf bij niet te verklaren klachten aan een tekenbeet denken. Raadpleeg ook uw huisarts bij een rode verkleuring van de huid ter grootte van een 2 euromunt.

Contactgegevens:

Coördinator Schiermonnikoog
Dhr. T. Talsma, tel. 06-10761812
Bij geen gehoor:
Zeehondencentrum Pieterburen
tel. 0595-526526
Voor roofvogels en uilen:
Dhr. C. van der Wal
Zevenhuizen 5, tel. 06-45249932

EHBZ

Eerste Hulp Bij Zeezoogdieren en vogels

Gezonde zeehonden vluchten het water in als mensen of andere dieren ze verstoren.

Niet elke zeehond op het strand hoeft gered te worden!

Als je een zeehond ziet...

- houd afstand, geef het dier rust en ruimte
- houd kinderen uit de buurt en honden aan de lijn
- jaag het dier NIET het water in
- bij pups: kijk minstens een kwartier lang goed om u heen om te zien of de moeder op een afstandje haar jong in de gaten houdt

Is het dier verzwakt of verwond en bij twijfel kun je altijd bellen!

Als je een vogel in de problemen ziet....

Jonge vogels hebben onze hulp minder vaak nodig dan gedacht wordt. Soms zitten ze op de grond omdat ze nog niet goed kunnen vliegen. Zet het vogeltje in dat geval hoger. Een tijdje de jonge vogel goed observeren en besluiten of hulp echt nodig is. Ouders zijn meestal in de buurt.

Het is niet verstandig een zieke roofvogel of zeezoogdier zelf op te pakken, coördinator Talsma komt indien nodig het dier ophalen. Zeehonden die weer beter zijn, worden later teruggebracht naar het eiland om in hun eigen leefgebied vrijgelaten te worden. Kijk in de Lytje Pole Agenda of hier een datum voor gepland is.

ETEN & DRINKEN

Paviljoen Paal 3

Badweg 145, tel. 06-30347782
www.paviljoenpaal3.nl

Restaurant Noderstraun

Badweg 32, tel. 0519-531940
www.restaurantnoderstraun.nl

Restaurant/ijsalon Ambrosijn

Langestreek 13, tel. 0519-720261
www.ambrosijn.nl

Restaurant/pizzeria De Ware Jakob

Langestreek 46, tel. 0519-531687
www.dewarejakob.nl

Schiermonnikoger Vishandel

Noorderstreek 38, tel. 0519-531743
www.schiermonnikogervishandel.nl

Strandhotel & Beachclub Zandt aan Zee

Badweg 117, tel. 0519-531566
www.zandtaanzee.nl

Strandpaviljoen de Marlijn

Prins Bernhardweg 2, tel. 0519-531397
www.demarlijn.com

VERHUUR

Fietsenverhuur Schiermonnikoog

Middenstreek 10 en Badweg 6
tel. 0519-531104 / 06-23354618
www.fietsenopschiermonnikoog.nl

Fietsenverhuur Soepboer & Schierfiets

Paaslandweg 1 en Noorderstreek 32
tel. 0519-531636
www.fietsenverhuurschiermonnikoog.com

Kindermeubilair

Fam. A. Holwerda
Reddingsweg 38
tel. 0519-531754 / 06-57040314 (vooraf reserveren)

Speluitleen

Langestreek Om de Noord 34
tel. 0519-531016 / 06-29398251
www.linnenverhuurschiermonnikoog.nl

Linnenverhuur Schiermonnikoog

Langestreek Om de Noord 34
tel. 0519-531016 / 06-52608105
www.linnenverhuurschiermonnikoog.nl

Schierlinnen

tel. 06-12896892
www.schierlinnen.nl

SCHOONMAAK

Schoonmaakbedrijf Schierglas

tel. 06-12896892
www.schierglas.nl

NAAR HET STRAND

Activiteitenstrand

Schiermonnikoog kent een geweldig activiteitenstrand tussen Strandpaviljoen Paal 3 (Badweg) en Paal 5 (Jacobspad). Op dit stuk strand is het toegestaan te vliegeren en blokarten. Ook mag je in dit deel van het Noordzeestrand suppen (Stand Up Peddelen), kite-, wind- en golfsurfen en kanovaren.

Reactief buitensport

Sinds 1999 is Reactief Buitensport actief op Schiermonnikoog. Reactief verzorgt het gehele jaar voor groepen onder andere Blokarten, vliegeren en strandgolf op het Noordzeestrand alsmede boogschieten en spelkamp. Nieuw is het bodyboarden: lekker spelen in de branding op een verkorte surfplank. Combinaties van activiteiten zijn ook goed mogelijk, evenals arrangementen inclusief bijv. fietsuur en/of eten en drinken. Je vindt Reactief op het strand, rechtsaf bij de strandingang einde Badweg, ter hoogte van het Westerhofpad.

Meer informatie: www.reactief-buitensport.nl of bel 06 30565423

Yoga aan zee met Josine

Water, wind, lucht, aarde, ruimte, zon. Dat zijn de elementen die sterk het karakter van mijn yoga op het strand bepalen. Je ervaart ruimte te geven en te nemen, je hart te openen, je plek op de aarde in te nemen, op koers te blijven in de wind en de zon, je eigen kracht te ervaren. Voeten in het zand, wind in je haren, de zon op je huid en de zee om je heen. Mijn yoga is toegankelijk, eerlijk en brengt je in verbinding met de pure natuur van het eiland en dus ook van jezelf. Een bijzondere ervaring aan het vroege begin van de dag. Tot op het strand!

Nieuw informatiebord einde Badweg

Op het activiteitenstrand aan het einde van de Badweg wordt aan het begin van het hoogseizoen een nieuw informatiebord geplaatst bij de strandopgang. Hierop is te lezen welke ondernemers er op het activiteitenstrand te vinden zijn en waar welke activiteit plaats vindt. Op dit strandgedeelte is er voor iedereen altijd wat te doen! Kom gauw een keer langs en geniet van een heerlijke stranddag. Tot ziens op het strand tussen Paal 3 en Paal 5! Op deze pagina kun je terugvinden welke activiteiten je allemaal kunt doen op dit deel van het strand. Het informatiebord op de foto staat bij de strandopgang bij strandpaviljoen de Marlijn.

Kiten & Surfen

Je bent op weg naar de mooiste kite & surf locatie van Nederland! We begrijpen dat dit wel even schrikken is. Dat had je vast niet verwacht, hier....op Schiermonnikoog? Ja, op dit prachtige eiland ligt aan de Noordzee kant een natuurlijke baai die uitermate geschikt is om te leren kitesurfen. De Watersportverbond erkende Kitesurfschool KiteMobile verzorgt hier zijn lessen. Ook kan je er surf- en skimboards huren. Surfplezier op Schiermonnikoog voor iedereen!

Voor meer informatie stuur een mail naar info@kitemobile.nl of bel 06-51814918.

Thijs' vliegerparadijs

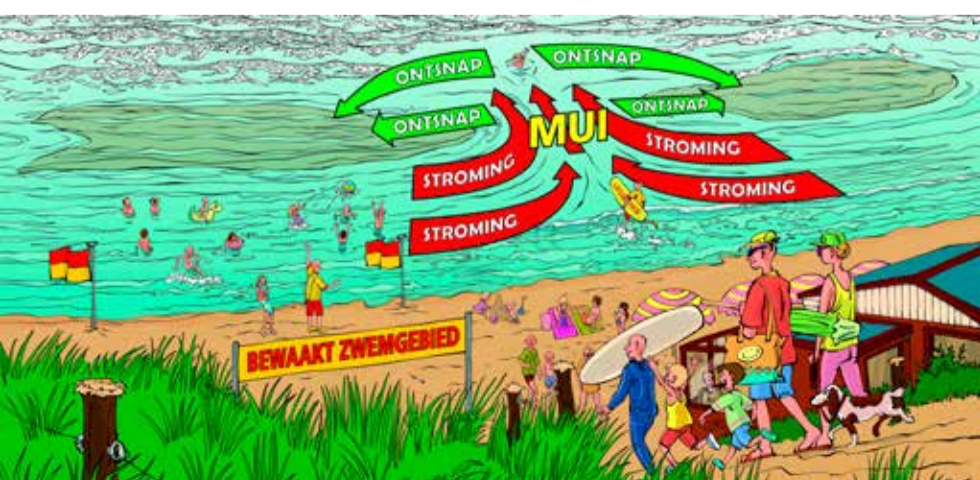
We zijn gek op buitensporten tussen de elementen en nodigen jou daar graag bij uit! We laten je graag stoeien met vliegers, scheuren over het strand met Blokarts (strandzeilwagens), uitgedaagd worden met beachvolleybal, de diepte in gaan met je team of bedrijf, meer leren over samenwerken en leiderschap samen met de mannen van de KNRM.

Je vindt ons op het strand aan het einde van de Badweg, nabij Paal 4. We zijn er elke dag met vliegerweer tussen 11:00 en 18:00 uur. www.thijsvliegerparadijs.nl of bel 06-24103452

SurfClub

Surfclub Schiermonnikoog is een vereniging die zich tijdens het seizoen, dat loopt van april tot en met oktober, vestigt op de constructie bij Paal 3 op het Noorderstrand van Schiermonnikoog. Een aantal fanatieke kitesurfers ontmoeten elkaar daar regelmatig om te genieten van strand, zon, wind en zee. De kitesurfspot valt binnen het gebied van Paal3 tot Paal 5. Ook niet-eilanders kunnen lid worden van deze vereniging. Voor meer informatie stuur een mail naar omejos@gmail.com

LIFEGUARDS

Bij Paal 6 ter hoogte van Strandpaviljoen De Marlijn wordt het strand bewaakt door lifeguards van de KNRM. De reddingspost is van 7 juli tot en met 2 september dagelijks open van 10:00-18:00 uur.

ONTSPANNING

Pluktuin

In 'de Tuin naast de Branding' telen wij groente, (klein-) fruit en bloemen. Duurzaam, lokaal en zonder chemische bestrijdingsmiddelen of kunstmest. Zaden en plantgoed zijn zoveel mogelijk biologisch aangekocht. Door met aandacht voor de aarde te zorgen en het bodemleven te stimuleren, creëren wij een omgeving waarin de gewassen goed

kunnen groeien en bloeien. In de zomer is er volop te plukken. Heb je zin om te helpen? Er is altijd iets te doen. Je bent van harte welkom om eens te komen kijken. Je vindt de pluktuin aan de Heereweg 2h op het perceel ten oosten van boerderij de Branding.

Meer informatie: www.detuinnaastdebranding.nl of bel 06-57967397

Massing Massage

Ik denk graag in symbolen en het is een leuke woordspeling. Het woord 'mass' (waaruit het begrip massage is ontstaan) wordt afgeleid van het Arabische woord drukken/aanraken. 'Mass' schuilt in mijn naam 'Massing' en dit begeleidt mij het hele leven door. Ik zie dit als opdracht of roeping om mijn eigen gevoelsleven goed onder handen te nemen, wat ik met veel plezier en dankbaarheid doe. In mijn Massagepraktijk Massing aan de Sintteblom kan men terecht voor een sport-massage, klassieke ontspanningsmassage, drukpuntmassage, traditionele Thaise massage of een combinatie van verschillende therapeutische massagetechnieken. Alles ter verbetering van zowel lichamelijke als emotionele klachten, of gewoon ter ontspanning...

Meer informatie: www.massing-massage.nl of bel 06-12952887

Bioscoop

Gezellig een avondje uit? Hou dan de agenda op www.vvvschiermonnikoog.nl in de gaten want in het Dorpshuis vertoont de eilander bioscoop regelmatig recente en premièrefilms op groot scherm. Voor jong en oud is altijd wel een geschikte film te vinden: comedy-, drama- of familiefilms. Daarnaast worden regelmatig themafilms gedraaid.

Schierzeep

In 2018 besloten het Strandresort Schier en de Koningskaars om hun plastic waste te verminderen. En omdat voor ons, maar ook voor veel van onze gasten, het milieu heel belangrijk is, besloten we Werfzeep te vragen biologische gastenzeepjes te ontwikkelen. In de zeep hebben we kruiden van het eiland verwerkt: de watermunt hebben we in de duinvallei, achter de maaivagen aan mogen rapen en de veldsalie komt van kwekerij De Wilde Akelei. Als je een appartement boekt bij het resort liggen deze mooie gastenzeepjes op je te wachten in de badkamer. En bij de receptie kun je meteen een groot stuk zeep (van 100 gram) aanschaffen. Schierzeep is biologisch & handgemaakt, vegan, vrij van palmolie, plastics of chemische middelen en proefdiervrij. Schierzeep is verkrijgbaar bij het VVV, Kwekerij De wilde Akelei, het Bezoekerscentrum en Kleur aan Zee.

Wist je dat...

Wist je dat je op www.np-schiermonnikoog.nl kunt aanmelden voor meer dan twintig verschillende activiteiten?

Mindandbodywork

Claudia van Diepen gaat in haar werk uit van het holistische principe dat lichaam, geest en ziel een geheel vormen en dat wij onlosmakelijk verbonden zijn met de wereld om ons heen. Ook gelooft zij in de kracht die al in je aanwezig is. Het is haar kracht jou bewust te maken van die eigen kracht en daarop te gaan vertrouwen. Haar fijngevoeligheid en helend vermogen in een veilige setting spelen een belangrijke rol tijdens haar sessies. Patronen en belemmeringen in dit leven en voorbij dit leven kunnen soms zelfs moeiteloos worden geheeld. Je kunt bij Claudia ook terecht voor energetische behandelingen en tevens organiseert zij in september en november bezinningsweekenden.

Kijk voor meer informatie op: www.vvvschiermonnikoog.nl

Wijn op 't Oog

Sommelier Eelke van der Heide neemt je tijdens een workshop en proeverij mee in de wereld van wijn. Hij volgde de Academie voor Gastronomie van smaakprofessor dr. Peter Klosse en deed ervaring op bij verschillende gerenommeerde restaurants op Michelinster-niveau, waaronder Landgoed Lauswolt in Beetsterzwaag. Deze heerlijke én leerzame wijnworkshop met het proeven van diverse wijnen met wijn-spijs-combinaties wil je niet missen en is een leuke, gezellige en slimme manier om meer over wijn te leren.

Meer informatie: www.vvvschiermonnikoog.nl

Bibliotheek

Kom naar de bieb wanneer je een krantje wilt lezen, een mooie roman wilt lenen, iets op internet op wilt zoeken of een speciaal boek over Schiermonnikoog of de Wadden wilt halen. Er zijn computers beschikbaar, een grote leestafel alsmede koffie en thee. Ook keuze uit duizenden E-books en luisterboeken. Regelmatig worden er lezingen en workshops georganiseerd.

Meer informatie in de gratis Lytje Pole Agenda en op www.vvvschiermonnikoog.nl

WELLNESS & GEZONDHEID

Wandelcoach

tel. 06-55194761

Lotus Massage

tel. 06-13551226.

Schoonheidssalon Beau Visage

tel. 06-46304292

Voetenkracht

tel. 06-16810646

Massing Massage

tel. 06-12952887

Pedicure/manicure

tel. 06-30962569

MindandBodywork

tel. 06-53616833

EILANDER PRODUCT

Lekkerrrrr

Zeker op de Waddeneilanden en in het Delta gebied is Lamsoor een bekende plant. Het is een van de pioniers die groeien op slibrijk zand en klei (langs de kust op schorren en slikken). Het plantje heeft een ca. 30 cm hoge, aan de top sterk vertakte bloemstengel. De vijftallige bloempjes zijn paars tot violetblauw van kleur en worden drukbezocht door zweefvliegen en bijen. De bladeren zijn vlezig en langwerpig tot omgekeerd eirond.

Voor de plant is het nodig dat ze van tijd tot tijd door zeewater wordt overspoeld.

De bloemen ondervinden daarvan geen last; om het zoutgehalte op een voor de plant aanvaardbare hoogte te houden, zitten in de bladeren huidmondjes waardoor een teveel aan zout kan worden geloosd.

Lamsoorhoning heeft een kenmerkende smaak en kristalliseert snel. Dit is een natuurlijk proces dat kenmerkend is voor zuivere, niet verhitte honingsoorten. De snelheid waarmee dit gebeurt is met name afhankelijk van de hoeveelheid druivensuiker in de honing. DeBijZaak (Schaten van Schier) verkrijgt deze honing uit eigen bijenkasten op Schiermonnikoog.

GEMEENTE SCHIERMONNIKOOG

Gemeentehuis

Het oudste deel van het gemeentehuis aan de Nieuwestreek werd gebouwd in 1857. Toen het gemeentehuis later wit werd geschilderd, kreeg het de bijnaam 'het Witte Huis'. In het Witte Huis bevinden zich de raadzaal annex trouwzaal en twee vergaderkamers.

In 2006 is de nieuwe kantoorvleugel van het gemeentehuis gebouwd, waarin zich het kantoorgedeelte en archief bevinden. Voor 1857 vergaderde men in het café van het voormalige recht-, raad- en posthuis van het eiland, op de plaats waar nu Hotel van der Werff is gevestigd.

Houd rekening met elkaar

Tussen de strandovergangen Badweg (oostelijk van strandpaviljoen Paal 3) en strandpaal 5 (westelijk van strandovergang Jacobspad) is het toegestaan om onder andere te vliegeren, kitesurfen en strandzeilen. Vliegeraars: gebruik bij voorkeur een vlieger die geen overbodig geluid maakt, kijk goed uit en zorg ervoor dat u ruim afstand houdt van mensen en dieren. Komt de huifkar in de buurt of zijn er ruiters? Neem dan uw vlieger even in (niet neerhalen).

Wandelaars en overige strandgebruikers: het activiteitenstrand op Schiermonnikoog is relatief klein. Omdat dit stuk strand is aangewezen voor het uitvoeren van deze activiteiten moet u zich er dus van bewust zijn dat er snelle voertuigen voorbij kunnen komen.

Houd daarmee rekening, zeker met kleine kinderen en loslopende honden. Vanzelfsprekend houden de vliegeraars rekening met u, maar mocht u behoefte hebben aan meer rustig recreëren raden wij aan een ander stuk strand te kiezen.

Drones

Op Schiermonnikoog hebben we liever niet dat u met een drone vliegt. Drones passen niet in het natuurgebied en zij verstoren de rust die wij en onze gasten waarderen. Daarnaast is het verstoren (laten opvliegen) van vogels en andere dieren strafbaar. Ook mag u niet vliegen in de no-fly zone, die een groot deel van Schiermonnikoog beslaat. Vliegt u toch met een drone? Houd u dan aan de regels.

Gemeenteraad

De gemeenteraad van Schiermonnikoog bestaat uit negen leden, afkomstig van de drie plaatselijke partijen: Samen voor Schiermonnikoog, Ons Belang en Schiermonnikoogs Belang. Het college wordt gevormd door de burgemeester en twee wethouders.

Strandvonder

In alle aan zee grenzende gemeenten wordt het beheer van de strandvonderij uitgeoefend door de burgemeester. U kunt uw vondsten melden bij de politie.

Strandrolstoel

Ook minder validen kunnen optimaal van het eiland genieten. De gemeente stelt gratis speciale strandrolstoelen beschikbaar, te vinden bij strandhotel Noderstraun aan de Badweg en strandpaviljoen De Marlijn aan de Prins Bernardweg.

Afval

In elke wijk staat een huisvuilcontainer. Hier kunt u groente- en fruitafval, kunststoffen, drankenkartons en metalen in deponeren. Afvalinzamelaar Omrin scheidt dit afval achteraf. De vuilcontainers opent u met een speciale sleutelhanger.

Glas kunt u op meerdere plekken kwijt in glasbakken. Het oud papier wordt iedere eerste woensdagavond van de maand verzameld. Grof huishoudelijk afval kunt u digitaal bij de gemeente aanmelden. Klein chemisch afval wordt viermaal per jaar opgehaald. Bij de inzamelbak in de supermarkt kunt u kleding, batterijen, spaarlampen e.d. kwijt.

Helpt u mee Schiermonnikoog schoon te houden?

Ja, wij willen trouwen... op Schiermonnikoog!

Wilt u trouwen op het kleinste bewoonde Waddeneiland van Nederland? Dat kan! Hier kunt u een onvergetelijke huwelijksdag beleven op een van de breedste stranden van Europa. De sfeervolle trouwlocaties dragen bij aan een unieke, intieme sfeer met volop gelegenheid om de ongerepte schoonheid en rust van het eiland te beleven.

Voordat u gaat trouwen moet u een aantal formele zaken regelen. De gemeente Schiermonnikoog is u hierbij graag van dienst. Via onze website www.schiermonnikoog.nl geven wij u zoveel mogelijk informatie om u voor te bereiden op uw huwelijk.

monnikoog.nl geven wij u zoveel mogelijk informatie om u voor te bereiden op uw huwelijk.

Fairtrade Schiermonnikoog

De landelijke jury van de Fairtrade campagne is lovend over het aantal horecagelegenheden op Schiermonnikoog die Fairtrade producten aanbieden. Ook diverse winkels en verenigingen doen mee zodat we met recht kunnen spreken over 'Fairtrade Schiermonnikoog'.

Honden

Op het eiland is een aantal routes uitgezet waar u uw hond onaangeliend kunt uitlaten. Deze routes zijn met borden aangegeven (roze lijn op de kaart). Op de rest van het eiland moeten honden aan de lijn. Op Schiermonnikoog geldt een opruimplicht. Dit wil zeggen dat de begeleider van de hond verplicht is de uitwerpselen van de hond direct op te ruimen.

Dit geldt voor de gehele bebouwde kom, kinderspeelplaatsen en de paden en wegen buiten de bebouwde kom. Op diverse plekken in het dorp staan Depodogs met gratis opruimzakjes. De gebruikte zakjes gooit u in de afvalbakken, die overal in en buiten het dorp staan.

Iets kwijt of gevonden?

Op de website www.verlorenofgevonden.nl kunt u alle gevonden en verloren voorwerpen raadplegen en een voorwerp registreren als verloren of als gevonden. Ga naar de Publieksbalie van het gemeentehuis voor meer informatie en/of het aanmelden van een gevonden of verloren voorwerp.

Gemeentehuis
Nieuwestreek 5
Postbus 20,
9166 ZP Schiermonnikoog
tel. 0519-535050
www.schiermonnikoog.nl
postbus20@schiermonnikoog.nl
Op werkdagen geopend
van 8:30 tot 12:00 uur.

KERKNIEUWS

Protestantse Gemeente

De Protestantse Gemeente Schiermonnikoog is in 2006 ontstaan uit het samengaan van de Hervormde Gemeente en de Gereformeerde Kerk.

De gemeente heeft een eigen predikant, ds. Van Rijswijk. Elke zondagochtend om 10:00 uur kunt u een kerkdienst bijwonen. In het hoogseizoen is er kinderopas en kinderverdient. En op iedere eerste zondag van de maand is er 'koffiedrinken' na de dienst, een mooie gelegenheid om elkaar te groeten en ontmoeten.

De kerkdiensten worden in de regel gehouden in de Got Tjark en in de maanden juli en augustus in het Cultureel Ontmoetingscentrum Schiermonnikoog (COS) aan de Langestreek, omdat deze voormalig gereformeerde kerk meer plaatsen biedt. De data en locatie van alle diensten vindt u op de publicatieborden bij de Got Tjark.

Ds. N.J. van Rijswijk
tel. 0519-531269
n.vanrijswijk@knid.nl

De Sint Egbert Kapel

Al meer dan 100 jaar is dit de plek waar mensen samenkomen. Waar verdriet gedeeld wordt, vreugde gevierd. De plek waar in het midden van de vorige eeuw vele tranen vloeiden van de kinderen, die in het naastgelegen koloniehuis een paar weken verbleven om aan te sterken.

Nu - in de 21e eeuw - is de vanzelfsprekende zondagse kerkgang verdwenen. Toch staat de kapel als een baksteen aan de Badweg. Uitnodigend om binnen te treden en even te verblijven in stilte. Iedere zondag is er om 10:30u een viering.

Er is geen vaste voorganger in de kapel. De paters, priesters, pastores en lekenvoorgangers komen uit Nederland, België en zelfs uit Engeland.

De vieringen zijn laagdrempelig en eenvoudig. Informatie over de vieringen staan op het bord bij de ingang van de kapel.

Verdere informatie vindt u op www.sintegbertkapel.nl

Klooster Schiermonnikoog

De monniken zijn in januari verhuisd naar hun nieuwe klooster (voormalig herberg Rijsbergen).

Ze gaan eerst een periode proefwonen om te kijken of de plannen die eerder gemaakt zijn ook echt uitvoerbaar zijn. De eerste maanden willen de monniken het huis graag eigen maken en zullen dan ook nog geen gasten en bezoekers ontvangen.

De monniken hopen zo gauw als mogelijk weer te beginnen met de vertrouwde diensten in de kapel. In volgende edities van deze krant valt meer te lezen over de openingstijden, diensten en de nieuwe inrichting van het klooster.

Op www.kloosterschiermonnikoog.nl is de meest actuele informatie terug te vinden.

HOOG & LAAG WATER

22/06/2019	2:25	HW	77
22/06/2019	8:10	LW	-130
22/06/2019	14:35	HW	110
22/06/2019	20:45	LW	-127
23/06/2019	3:05	HW	70
23/06/2019	8:45	LW	-125
23/06/2019	15:10	HW	105
23/06/2019	21:25	LW	-119
24/06/2019	3:34	HW	65
24/06/2019	9:20	LW	-119
24/06/2019	15:52	HW	99
24/06/2019	21:56	LW	-113
25/06/2019	4:30	HW	61
25/06/2019	10:05	LW	-112
25/06/2019	16:45	HW	94
25/06/2019	22:40	LW	-109
26/06/2019	5:19	HW	60
26/06/2019	10:55	LW	-105
26/06/2019	17:30	HW	90
26/06/2019	23:35	LW	-106
27/06/2019	6:28	HW	62
27/06/2019	11:50	LW	-100
27/06/2019	18:39	HW	89
28/06/2019	0:40	LW	-108
28/06/2019	7:35	HW	69
28/06/2019	13:04	LW	-100
28/06/2019	19:45	HW	93
29/06/2019	1:44	LW	-116
29/06/2019	8:35	HW	80
29/06/2019	14:10	LW	-109
29/06/2019	20:45	HW	99
30/06/2019	2:55	LW	-127
30/06/2019	9:31	HW	93
30/06/2019	15:16	LW	-121
30/06/2019	21:46	HW	106
1/07/2019	3:45	LW	-136
1/07/2019	10:21	HW	104
1/07/2019	16:15	LW	-131
1/07/2019	22:35	HW	110
2/07/2019	4:35	LW	-141
2/07/2019	11:15	HW	112
2/07/2019	17:06	LW	-138
2/07/2019	23:31	HW	112
3/07/2019	5:26	LW	-141
3/07/2019	11:51	HW	118
3/07/2019	18:01	LW	-143
4/07/2019	0:15	HW	110
4/07/2019	6:16	LW	-140
4/07/2019	12:36	HW	122
4/07/2019	18:55	LW	-146
5/07/2019	1:05	HW	106
5/07/2019	6:55	LW	-139
5/07/2019	13:21	HW	125
5/07/2019	19:41	LW	-150
6/07/2019	1:55	HW	102
6/07/2019	7:51	LW	-139
6/07/2019	14:06	HW	127
6/07/2019	20:31	LW	-152
7/07/2019	2:45	HW	98
7/07/2019	8:36	LW	-138
7/07/2019	14:51	HW	129
7/07/2019	21:16	LW	-152
8/07/2019	3:36	HW	94
8/07/2019	9:25	LW	-136
8/07/2019	15:41	HW	128
8/07/2019	22:01	LW	-149
9/07/2019	4:33	HW	89
9/07/2019	10:11	LW	-132
9/07/2019	16:27	HW	123
9/07/2019	22:51	LW	-143
10/07/2019	5:24	HW	85
10/07/2019	11:00	LW	-126
10/07/2019	17:30	HW	117
10/07/2019	23:45	LW	-135
11/07/2019	6:26	HW	81
11/07/2019	12:00	LW	-119
11/07/2019	18:35	HW	109
12/07/2019	0:45	LW	-128
12/07/2019	7:28	HW	81
12/07/2019	13:15	LW	-115
12/07/2019	19:45	HW	103
13/07/2019	1:50	LW	-125
13/07/2019	8:30	HW	87
13/07/2019	14:15	LW	-117
13/07/2019	20:51	HW	102

14/07/2019	2:55	LW	-126
14/07/2019	9:30	HW	96
14/07/2019	15:30	LW	-124
14/07/2019	21:55	HW	102
15/07/2019	3:56	LW	-128
15/07/2019	10:25	HW	105
15/07/2019	16:30	LW	-131
15/07/2019	22:45	HW	102
16/07/2019	4:51	LW	-130
16/07/2019	11:11	HW	113
16/07/2019	17:25	LW	-135
16/07/2019	23:38	HW	99
17/07/2019	5:41	LW	-130
17/07/2019	11:45	HW	118
17/07/2019	18:15	LW	-135
18/07/2019	0:20	HW	96
18/07/2019	6:20	LW	-129
18/07/2019	12:25	HW	121
18/07/2019	18:45	LW	-133
19/07/2019	0:45	HW	91
19/07/2019	6:55	LW	-128
19/07/2019	13:05	HW	122
19/07/2019	19:25	LW	-131
20/07/2019	1:25	HW	88
20/07/2019	7:25	LW	-129

2/08/2019	0:06	HW	113
2/08/2019	6:00	LW	-134
2/08/2019	12:20	HW	132
2/08/2019	18:46	LW	-146
3/08/2019	0:56	HW	112
3/08/2019	6:55	LW	-137
3/08/2019	13:06	HW	136
3/08/2019	19:35	LW	-152
4/08/2019	1:46	HW	110
4/08/2019	7:45	LW	-141
4/08/2019	13:55	HW	139
4/08/2019	20:19	LW	-156
5/08/2019	2:34	HW	108
5/08/2019	8:28	LW	-144
5/08/2019	14:45	HW	139
5/08/2019	21:01	LW	-155
6/08/2019	3:23	HW	104
6/08/2019	9:06	LW	-143
6/08/2019	15:22	HW	136
6/08/2019	21:45	LW	-148
7/08/2019	4:00	HW	99
7/08/2019	9:50	LW	-138
7/08/2019	16:16	HW	127
7/08/2019	22:25	LW	-137
8/08/2019	4:44	HW	92

20/08/2019	20:31	LW	-120
21/08/2019	2:45	HW	91
21/08/2019	8:25	LW	-124
21/08/2019	14:51	HW	115
21/08/2019	20:56	LW	-116
22/08/2019	3:04	HW	87
22/08/2019	9:00	LW	-122
22/08/2019	15:26	HW	108
22/08/2019	21:25	LW	-114
23/08/2019	3:35	HW	84
23/08/2019	9:36	LW	-118
23/08/2019	15:58	HW	102
23/08/2019	22:05	LW	-110
24/08/2019	4:09	HW	82
24/08/2019	10:20	LW	-112
24/08/2019	16:45	HW	96
24/08/2019	22:56	LW	-102
25/08/2019	5:08	HW	80
25/08/2019	11:26	LW	-101
25/08/2019	17:50	HW	90
26/08/2019	0:06	LW	-93
26/08/2019	6:28	HW	82
26/08/2019	12:46	LW	-94
26/08/2019	19:29	HW	91
27/08/2019	1:25	LW	-92

8/09/2019	18:39	HW	84
9/09/2019	0:46	LW	-78
9/09/2019	7:10	HW	90
9/09/2019	13:25	LW	-87
9/09/2019	20:14	HW	84
10/09/2019	2:05	LW	-83
10/09/2019	8:35	HW	101
10/09/2019	14:45	LW	-99
10/09/2019	21:32	HW	93
11/09/2019	3:16	LW	-98
11/09/2019	9:45	HW	115
11/09/2019	15:56	LW	-114
11/09/2019	22:25	HW	102
12/09/2019	4:10	LW	-111
12/09/2019	10:36	HW	125
12/09/2019	16:46	LW	-123
12/09/2019	23:10	HW	105
13/09/2019	5:03	LW	-116
13/09/2019	11:15	HW	128
13/09/2019	17:31	LW	-125
13/09/2019	23:40	HW	104
14/09/2019	5:36	LW	-117
14/09/2019	11:40	HW	128
14/09/2019	18:05	LW	-123
15/09/2019	0:05	HW	103
15/09/2019	6:05	LW	-118
15/09/2019	12:15	HW	129
15/09/2019	18:38	LW	-122
16/09/2019	0:40	HW	106
16/09/2019	6:35	LW	-121
16/09/2019	12:45	HW	130
16/09/2019	19:06	LW	-122
17/09/2019	1:16	HW	108
17/09/2019	7:11	LW	-124
17/09/2019	13:26	HW	128
17/09/2019	19:36	LW	-121
18/09/2019	1:45	HW	107
18/09/2019	7:40	LW	-125
18/09/2019	13:51	HW	124
18/09/2019	19:56	LW	-118
19/09/2019	2:15	HW	103
19/09/2019	8:06	LW	-122
19/09/2019	14:21	HW	117
19/09/2019	20:25	LW	-114
20/09/2019	2:42	HW	99
20/09/2019	8:35	LW	-120
20/09/2019	14:50	HW	110
20/09/2019	20:50	LW	-112
21/09/2019	3:05	HW	96
21/09/2019	9:08	LW	-118
21/09/2019	15:36	HW	102
21/09/2019	21:31	LW	-107
22/09/2019	3:50	HW	93
22/09/2019	9:50	LW	-111
22/09/2019	16:20	HW	94
22/09/2019	22:16	LW	-96
23/09/2019	4:42	HW	90
23/09/2019	10:50	LW	-99
23/09/2019	17:33	HW	86
23/09/2019	23:25	LW	-82
24/09/2019	6:00	HW	90
24/09/2019	12:16	LW	-89
24/09/2019	19:10	HW	87
25/09/2019	1:03	LW	-77
25/09/2019	7:45	HW	100
25/09/2019	13:45	LW	-96
25/09/2019	20:29	HW	98
26/09/2019	2:26	LW	-89
26/09/2019	8:56	HW	117
26/09/2019	15:00	LW	-114
26/09/2019	21:35	HW	110
27/09/2019	3:29	LW	-105
27/09/2019	9:56	HW	131
27/09/2019	16:10	LW	-128
27/09/2019	22:35	HW	118
28/09/2019	4:25	LW	-116
28/09/2019	10:55	HW	140
28/09/2019	17:15	LW	-136
28/09/2019	23:24	HW	121
29/09/2019	5:26	LW	-124
29/09/2019	11:36	HW	145
29/09/2019	18:06	LW	-140
30/09/2019	0:20	HW	123
30/09/2019	6:21	LW	-131
30/09/2019	12:26	HW	146

Het Getij

MEER GETIJDENTABELLEN? BEKIJK ONZE SCHIER APP

20/07/2019	13:35	HW	122
20/07/2019	19:55	LW	-129
21/07/2019	1:55	HW	84
21/07/2019	7:55	LW	-129
21/07/2019	14:10	HW	119
21/07/2019	20:26	LW	-125
22/07/2019	2:35	HW	81
22/07/2019	8:26	LW	-127
22/07/2019	14:45	HW	114
22/07/2019	20:56	LW	-120
23/07/2019	3:15	HW	77
23/07/2019	8:58	LW	-124
23/07/2019	15:25	HW	108
23/07/2019	21:26	LW	-116
24/07/2019	3:45	HW	74
24/07/2019	9:30	LW	-120
24/07/2019	15:55	HW	103
24/07/2019	22:06	LW	-113
25/07/2019	4:20	HW	71
25/07/2019	10:05	LW	-114
25/07/2019	16:35	HW	98
25/07/2019	22:46	LW	-110
26/07/2019	5:04	HW	70
26/07/2019	11:00	LW	-108
26/07/2019	17:29	HW	93
26/07/2019	23:46	LW	-106
27/07/2019	6:14	HW	71
27/07/2019	12:06	LW	-101
27/07/2019	18:38	HW	91
28/07/2019	0:56	LW	-105
28/07/2019	7:39	HW	78

Huur een luxe ingerichte tent op camping Seedune.

**SNEL
BOEKEN
VOL=VOL**

www.ingerichtetenten.nl

Op de camping staan 30 nieuwe boog- en piramidetenten voor u klaar. De grote zonneluifel zorgt voor veel schaduw en extra leefruimte. Een koelkast, een kookcomfort, vaste bedden, en volledige keukeninrichting zorgen voor alle luxe. Verhuur tot maximaal 6 personen per tent.

GLAMPING: Luxe kamperen, alle gemakken, maar toch lekker buiten!

HUISJE "Lente" TE HUUR

Veel privacy en tuin op het zuiden.
www.lente.nl 06-15155902

Looking for unique
spectacular expeditions in
Unesco World Heritage?
Live Life Waddensea?
Our most beautiful place
in the Netherlands?
Come join us!

Jelle Bos

BELEEF LAUWERSOOG

Free parking at Lauwersoog | Call us at +31 (0)519 349133 | follow us at twitter @lauwersoognl
FB Beleef Lauwersoog | www.beleef-lauwersoog.nl